

OBČINSKI PROGRAM VARSTVA OKOLJA MOM ZA OBDOBJE 2021-2030

ODGOVORI NA VPRAŠANJA IN STALIŠČA ODBOROV, KOMISIJ, VODIJ KLUBOV SVETNIKOV, POSAMEZNIH MESTNIH SVETNIC IN SVETNIKOV

1. STALIŠČE - Odbor za urejanje prostora, varstvo okolja in varstvo narave (Barbara GLAVIČ – predsednica odbora)

Nekateri člani odbora so izrazili pomisleke glede vsebine pripravljenega dokumenta in bi želeli imeti možnosti dodatnih pisnih pojasnil, preden bi se opredeljevali v tem programu. Prav tako bi želeli, da se v program vključi več strokovnega besedila o trajnostni mobilnosti, sežigalnici in pa o ravnanju z odpadki. Zato odbor ne predlaga mestnemu svetu, da sprejme Občinski program varstva okolja Mestne občine Maribor za obdobje 2021-2030.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Trajnostna mobilnost

Skladno s predlogom odbora se ustrezno dopolni vsebina OPVO v točki 3.1.3 pri poglavju 1 »Podnebne spremembe«, ki obravnava trajnostno mobilnost.

Sežigalnica

Kot izhaja iz Resolucije o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020-2030 (Ur. list RS, št. 31/2020) je iz vidika varstva okolja prednostna naloga na področju ravnanja z odpadki prizadevanje, da odpadki ne nastanejo, iz vidika nadaljnjih korakov ravnanja pa se zasleduje cilj učinkovite rabe virov kar pomeni, da je prednostno potrebno odpadke znova uporabiti ali pa jih ustrezno reciklirati (t.i. upcycling, kjer je le mogoče). Ker pa pri tem ostajajo odpadki, ki jih ni mogoče niti ponovno uporabiti niti reciklirati, je pred državo sistemski izziv v smislu zagotavljanja samozadostnosti pri nadaljnjem koraku ravnanja – to je termični izrab (obdelavi) teh odpadkov, ki ima vsekakor prednost pred sežigom odpadkov brez energetske izrabe in odlaganjem odpadkov, v kolikor seveda ne želimo biti trajno odvisni od izvoza teh odpadkov. Ta izziv ni samo na lokalnem nivoju, temveč se z njim spoprijema celotna država.

V Sloveniji sodi izgradnja sežigalnice (ali sežigalnic) odpadkov za energetske izrabo le-teh v okvir zagotavljanja državne gospodarske javne službe. Od leta 2020 je na nacionalnem nivoju zaznati vrsto aktivnosti na tem področju, ki zajemajo pravne podlage za podelitev koncesije za izvajanje dejavnosti sežiganja, kot tudi preverjanja možnosti prostorske umestitve tega zahtevnega energetskega objekta z mnogimi okoljskimi vplivi na različnih potencialno primernih lokacijah v državi.

Mestni svet MOM je v preteklosti sprejel več dokumentov, v katerih je zajeto tudi področje ravnanja z odpadki v mestu, in sicer:

- *Trajnostno urbano strategijo (2015), v kateri je bila opredeljena politika krožnega gospodarjenja kot glavna usmerjenost mesta na področju ravnanja z odpadki. Njena veljavnost je bila podaljšana v letu 2021.*
- *Strategijo prehoda mesta Maribor v krožno gospodarstvo (2018), v kateri je zapisano glavno razvojno izhodišče »Mesto nima odlagališča odpadkov in ga tudi ne želi imeti, prav tako ne želi odpadkov odstranjevati s sežiganjem«.*
- *Odlok o načinu opravljanja obvezne lokalne gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v mestni občini Maribor (2020), v katerem je v 12. členu (obdelava komunalnih odpadkov) zapisano splošno določilo, da se po tem odloku v okviru*

gospodarske javne službe zagotavljajo storitve obdelave komunalnih odpadkov do te mere, da se le ti v pretežni meri lahko predajo v ponovno uporabo, reciklažo in energijsko pretvorbo, preostanek pa prevzemniku v zakonsko ustrezno odlaganje.

- Akcijski načrt trajnostne oskrbe mesta s toploto (2020), v okviru katerega je obravnavano vprašanje umeščanja sežigalnice za termično obdelavo odpadkov. Akcijski načrt je Mestni svet v 1. branju potrdil. Iz načrta izhaja, da si bo predlagatelj prizadeval pridobiti koncesijo države za izvajanje GJS sežiganja odpadkov in da si bo prizadeval izvesti samo investicijo, vendar ob pogoju, da je potrebno v nadaljevanju pripraviti ustrezne temeljite analize in študije vplivov objekta na okolje in zdravje ljudi, ki bodo podlaga za dokončno odločitev Mestnega sveta s tem v zvezi.

OPVO aktivnosti MOM na področju ravnanja z odpadki v prihodnje prvenstveno usmerja skladno z Resolucijo o nacionalnem programu varstva okolja in evropskimi smernicami v zmanjševanje odpadkov, v njihovo ponovno uporabo in v recikliranje odpadkov v največji možni meri s ciljem pridobivanja novih sekundarnih surovin, ki jih mesto potrebuje. Za ravnanje z odpadki, ki jih ni mogoče drugače obdelati ali ponovno uporabiti, pa bo mesto v prihodnje sprejelo ustrezne odločitve, ki bodo temeljile na jasnih nacionalnih in evropskih usmeritvah, na strokovnih argumentacijah ter na podrobnejših analizah vplivov na lokalno okolje in zdravje ljudi. OPVO iz vidika varstva okolja v zvezi s tem zagovarja oz. daje prednost bodočim rešitvam, ki bodo najmanj obremenjujoče za okolje in ljudi.

In še dodatno pojasnilo. OPVO obravnava objekt sežigalnice v poglavju o trajnostni rabi prostora, v točki 3.3.2, kjer govori o potencialnem izkoriščanju že odloženih odpadkov na nekdanjih odlagališčih nenevarnih komunalnih odpadkov (Pobrežje, Dogošje). Pri tem bi šlo za potencialno možnost termične obdelave že odloženih komunalnih odpadkov v luči energetskega izkoristka odpadkov, ki nimajo drugega potenciala in hkrati za remediacijo degradiranega območja.

Skladno z zgoraj zapisanim se ustrezno dopolni vsebina OPVO v točki 3.2 pri poglavju 6 »Krožno gospodarjenje«, ki obravnava ravnanje z odpadki.

O tem, kje ima »mesto« sežigalnica odpadkov v evropski perspektivi, je dodatno opisano v točki 3.13. tega dokumenta.

Ravnanje z odpadki

Ravnanje z odpadki je v dokumentu obravnavano v dveh poglavjih. Na kratko je zajeto pod podnebnimi spremembami, kjer je nakazana problematika ravnanja z odpadki v povezavi z emisijami TGP.

Podrobneje je ta tematika obravnavana v poglavju »Krožno gospodarjenje«. V obeh primerih pa je, tako za zmanjšanje emisij, kot za ohranjanje vrednosti in optimalne rabe virov (produkcijski odpadki, surovine), ključno zmanjšanje odpadkov in čim bolj krožno gospodarjenje z njimi.

Z dodatnim besedilom se ustrezno dopolni OPVO v točki 3.1.6. pri poglavju 1 »Podnebne spremembe«.

Prav tako se dopolni vsebina točke 3.2. pri poglavju 6 »Krožno gospodarjenje« v smislu dodatnega strokovnega besedila o odpadkih.

2. STALIŠČE - ODBOR ZA KOMUNALNE IN GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE (mag. Stojan AUER, predsednik odbora)

Miha Recek: če gospoda Auerja ne slišimo, smo sprejeli soglasno na odboru za komunalno.

Sprejeto stališče na sami seji odbora:

Odbor je zadovoljen s predstavljenim programom, saj meni, da je program pripravljen po sodobnih smernicah znanosti in stroke tako na lokalni, nacionalni kot globalni ravni. Ob enem pa upa, da ta dokument ne bo še eden kot mnogi drugi, katerih načrtovani ukrepi ostajajo nerealizirani, saj je program zastavljen zelo široko in tako posega v več drugih aktov, ki jih je MO Maribor že sprejela in so v izvajanju.

Odbor še predlaga, da se v program vključi več podatkov o realizaciji ciljev ter doseganju kazalnikov preteklega programa varstva okolja in se želi podrobneje seznaniti z razporeditvijo sredstev, planiranih v proračunu za leti 2021 in 2022, glede na to, da bo za izvajanje vseh ukrepov v obdobju od 2021 do 2025 potrebnih cca 84 mio eur, od tega pa se kar 46 % celotne ocene sredstev zagotavlja iz virov v proračunu MO Maribor.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Pretekli program OPVO, realizacija ciljev

Mestni svet MOM je prejšnji občinski program varstva okolja sprejel leta 2008 (Občinski program varstva okolja za Maribor za obdobje 2008 do 2013, MUV, št. 10/08), ki je bil pripravljen skladno z Zakonom o varstvu okolja in skladno z Resolucijo o Nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012. Ukrepi iz programa so bili med izvajanjem evalvirani dvakrat, nazadnje v letu 2018 glede na realizacijo do leta 2016.

V OPVO za Maribor 2008-2013 je bilo opredeljenih 6 strateških ciljev in sicer:

1. področje ravnanja z odpadki,
2. oskrba z zdravo pitno vodo,
3. varstvo zraka, varstvo pred hrupom in podnebne spremembe,
4. področje razvoja prometa,
5. ohranjanje naravnih vrednot in zelenih površin
6. okoljsko informiranje in ozaveščanje.

Splošna ocena realizacije OPVO za Maribor 2008 – 2013 na leto 2016 kaže srednjo stopnjo realizacije izbranih kazalnikov po posameznih strateških ciljih. Podrobnejši podatki o realizaciji posameznih ciljev so zajeti v evalvaciji, ki je bila obravnavana na 34. redni seji MS MOM v marcu 2018 (GMS-627), je javno objavljena na spletni strani [Skupna evalvacija 21.2.18.pdf \(maribor.si\)](#), hkrati pa vam jo prilagamo k temu dokumentu (Priloga 1). Evalvacija je prikazana v strnjeni obliki, sistematično po posameznih ukrepih.

Z dodatnim besedilom o dostopnosti skupne evalvacije se ustrezno dopolni OPVO v točki 2.1, v uvodnem poglavju, ki zajema izhodišča.

Načrtovanje finančnih sredstev za ukrepe v OPVO MOM 2030

OPVO MOM 2030 je z vidika strategij in operativnih ciljev izdelan za obdobje od 2021-2030. Za obdobje prvi petih let, od 2021-2025, program vsebuje podrobnejše ukrepe, ki so tudi finančno ovrednoteni. Za njihovo doseganje smo ocenili obseg potrebnih sredstev in njihove vire. Pri tem smo upoštevali, da bodo zagotovljeni viri tako v proračunu MOM (znotraj posameznih uradov in služb), prav tako se bodo črpala državna sredstva, ki so zagotovljena po posameznih vsebinskih sektorjih (znotraj proračunov posameznih državnih strokovnih institucij) oz. se bodo sredstva črpala preko razpisov iz posameznih državnih skladov ali razpisov ministrstev, pomemben vir sredstev pa bo MOM pridobila tudi preko razpisov iz različnih EU virov in kohezije.

Podrobnejši prikaz posameznih ukrepov s časovno razporeditvijo njihovega izvajanja je razviden iz priložene tabele (Priloga 2).

Podrobnejša ocena sredstev po posameznih ukrepih z razdelitvijo po letih financiranja in virih je razvidna iz priložene tabele (Priloga 3), kjer je prikazana tudi korelacija s sprejetim proračunom MOM za leti 2021 in 2022.

Prikazano v strnjeni obliki - vrednotenje ukrepov 2021-2025 po virih:

ZBIR OPERATIVNIH CILJEV OPVO MOM 2030		Skupaj ocenjeni stroški iz vseh virov v obdobju 2021-2025	VIR: MOM - proračun	VIR: država, EU vir, drugi viri
1	PODNEBNE SPREMEMBE	1.180.000	814.000	366.000
2	OHRANJANJE NARAVNEGA OKOLJA IN SKRB ZA BIOTSKO RAZNOVRSTNOST	1.807.500	943.500	864.000
3	ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI TAL	1.172.500	619.000	553.500
4	VODE	25.567.500	19.856.500	5.711.000
5	ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI ZRAKA	47.590.000	15.874.000	31.716.000
6	KROŽNO GOSPODARJENJE	180.000	39.000	141.000
7	REGENERATIVNO PROSTORSKO NAČRTOVANJE IN TRAJNOSTNA RABA PROSTORA	615.000	615.000	0
8	VARSTVO PRED DRUGIMI OKOLJSKIMI TVEGANJI	5.560.000	157.000	5.403.000
9	IZVAJANJE PROGRAMA IN HORIZONTALNA INTEGRACIJA	0	0	0
SKUPAJ		83.672.500	38.918.000	44.754.500
		100%	46,5%	53,5%

Prikazano v strnjeni obliki – korelacija s proračunom MOM za 2021 in 2022:

Ocena potrebnih sredstev za leti 2021 in 2022 v OPVO MOM 2030 (v EUR):	19.723.700
Zagotovljena sredstva za leti 2021 in 2022 v sprejetem proračunu MOM (v EUR):	22.672.200

Ocena v OPVO je nekoliko nižja od proračunskih možnosti (ocene so se usklajevale nekaj mesecev pred sprejetjem proračuna, ki pa je bil dokončno sprejet januarja 2021).

3. RAZPRAVA SVETNIŠKIH SKUPIN, POSAMEZNIH SVETNIKOV

3.1. Miha RECEK – samostojni svetnik

Ja, hvala za besedo gospod župan. Moram pohvaliti, da je to eden izmed boljših, res boljših dokumentov oz. programov v celotnem vašem mandatu. Kajti ta program oz. dokument sem res podrobno pogledal, vseh teh osem točk, ki jih zajema v katerega bo investiran v naslednjih petih letih 84 milijonov evrov in 35 milijonov evrov, ki jih želite pridobiti iz kohezijskih sredstev oziroma evropskega denarja. Kar vam res toplo želim, da to izkoristite. Bi pa šel k tem točkam in pri vsaki točki imam enih par predlogov oz. pobud na kaj bi se pač bilo dobro opreti. Recimo pri prvi točki, kot so podnebne spremembe in narava. Mi vemo, da imamo na Peradovičevi ulici v Mariboru že za to namenjeno zemljišče, ki je stalo 500.000 in več evrov. Na katero bi bilo

možno postaviti kogeneracijo na lesni fil na katere je bilo že v pred časom pravzaprav se je pripravljala dokumentacija in sedaj so na trgu takšna, ki omogočajo finančno konstrukcijo da je v vzdržno. Kot vemo, da samo toploto katera prihaja iz kogeneracije lahko neposredno damo v cevovod oz. toplovod. Potem pri tleh, tukaj vemo da je pri Snagi Smreka odlagališče. Tam lahko začnete že sedaj s monitoringom. Potem pri vodah, vemo da, kot je že kolegica povedala gospa Slana da so tukaj res veliki manjki v sami kanalizaciji. Mi moramo vedeti, da imamo 50% kanalizacije v zelo slabem stanju. In na več mestih tudi ta kanalizacija pušča in upam da se ne bo zgodilo, da ta kanalizacija pride do podtalnih vod oz. do naše pitne vode. Imamo tudi ogromno azbestnih cevi, kar sem že večkrat opozarjal. Pri zraku, se pravi, tukaj sem dal tudi pobudo na našem odboru za komunalo. Dobivamo subvencije za namestitve sončnih elektrarn na vse javne objekte, ki jih ima občina Maribor kar veliko za samooskrbo z električno energijo. Podpiram tudi, ko je gospa govorila o krožnem gospodarstvu, trajnosti rabi prostora. Kajti vemo, da tisti prostor, ki ga res želimo izkoristiti je eden najbolj pomembnih prostorov v sami občini. In pa predvsem bi se tukaj obrnil na samo digitalizacijo obnovljive vire in krožno gospodarstvo. Kajti te tri panoge po mojem mnenju res prinašajo neko dodano vrednost, nova delovna mesta in zvišujejo kvaliteto samega življenja v mestu. Moramo pa se zavedati, da vseh teh osem postavk oz. točk, katere je gospa Slana navedla so res tiste, za katere se moramo mi kot mestni svetniki in vi kot občina uprava vseh javnih podjetij res potruditi. Da res konec koncev da smo mi tukaj, kot večkrat že ponovim, zaradi naših ljudi, da bo nam in vam in vsem skupaj boljše. Moramo pa seveda začeti najprej pri sebi, da lahko potem to prenašamo na neko širšo množico in bi res tako, kot sem že na začetku povedal - eden izmed boljših dokumentov in programov in bi res želel gospe Slani in njeni ekipi, da jim to v čim večjem možnem okvirju tudi uspe. Hvala.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Podnebne spremembe (kogeneracija na Preradovičevi ulici)

Ko se je pripravljala novi Odlok o načrtu za kakovost zraka z ukrepi za obdobje 2020-2022 smo v okviru širjenja sistema daljinskega ogrevanja v mestu zasledovali cilj, da se omrežje širi na način, ki ne poslabša kakovosti zunanega zraka, pri tem pa vključuje čim več obnovljivih virov energije (lesna biomasa, izraba sončne energije, odvečne toplote, geotermalne energije). Že v prejšnjem obdobju ukrepov je bil načrtovan projekt izgradnje »ENERGETSKEGA OBJEKTA« na območju Studencev, ki bi zagotavljal kogeneracijo ob uporabi lesne biomase. Ker pa s strani države ni bilo zagotovljenih nobenih sredstev, do realizacije ni prišlo. Takšnega projekta brez večje subvencije žal ni mogoče udejanjiti. Zato bomo v prihodnjem obdobju to možnost ponovno preučili in jo vključili v naslednje načrtovano obdobje. Nenazadnje se tudi situacija razpoložljivih finančnih sredstev iz raznih virov v okviru EU spreminja in je uvajanju OVE v celotnem sektorju energije zelo naklonjena.

Odložena odpadna embalaža (pri Smreki)

Glede vprašanj, ki se nanašajo na kopičenje večje količine odložene odpadne embalaže na lokaciji pri Smreki pojasnjujemo, da je le-ta nastala v letih 2019 in 2020 zaradi neurejenih razmer na nacionalnem nivoju na področju ravnanja z odpadki oziroma prevzemanja odpadne embalaže s strani družb za ravnanje z odpadno embalažo. Država je v prvi polovici leta 2020 pričela problematiko aktivno reševati s t.i. interventnimi zakoni, s katerimi je omogočila predajanje odpadne embalaže ne samo družbam za ravnanje z odpadno embalažo, ampak je to prepustila trgu. V skladu s tem je bilo izvajalcu gospodarske javne službe zbiranja odpadkov, družbi Snaga d. o. o., omogočeno, da prične s predajanjem odpadne embalaže oziroma čiščenjem območja, kar tudi intenzivno poteka. Družba Snaga d. o. o. nas je obvestila, da je prevzem odpadne embalaže za leto 2020 bil izveden, zbrana odpadna embalaža za leto

2021 pa se postopno odvaža glede na dinamiko, ki jo določajo družbe za ravnanje z odpadno embalažo. Kmalu bo območje v celoti počiščeno oz. embalaža odpeljana.

Glede na pomislek o možnem onesnaženju črpališča Betnava zaradi njegove bližine, pa ugotavljamo, da črpališče Betnava ni ogroženo, saj je tok podzemne vode navzdol od črpališča (pomeni, da je tok podzemne vode od območja nahajališča odpadne embalaže proti vzhodu in ne proti črpališču Betnava). Vse izmerjene vrednosti parametrov, spremljanih v sklopu rednega izvajanja imisijskega monitoringa pozdernih voda v letu 2020 so bile na območju črpališča Betnava skladne z zahtevami Pravilnika o pitni vodi.

Kanalizacija

Zavedamo se, da v preteklosti vzdrževanje kanalizacijskega sistema ni sledilo povečanju urbanizacije v starem mestnem jedru in starejših naseljih na območju občine. Stara kanalizacija je mešanega tipa, materiali so stari, lomljivi, zastareli, sistem je poddimenzioniran. Prihaja do lomov cevi in iztekanja odpadnih voda. Ker je stari sistem odvajanja odpadnih voda mešanega tipa prihaja do prelivanja komunalnih odpadnih voda iz sistema ob visokih vodah, večjih padavinah, nalivih. Zaradi navedenega OPVO v ukrepih nalaga novelacijo programa odvajanja komunalne in padavinske odpadne vode na območju MOM, kjer bodo zapisane vse prioritete in bodo natančno opredeljena kritična območja.

V skladu z navedenim se v OPVO dodatno vnese vsebinska dopolnitev ukrepa s poudarkom na določenih prioritetah izvajanja rekonstrukcij (U.4.3.2, v poglavju 4 »Vode«).

Čistejši zrak (sončne elektrarne na javne objekte)

Podrobnejši ukrepi za čim bolj učinkovito uvajanje OVE bodo zajeti v Lokalnem podnebno energetskem konceptu MOM, ki je ta trenutek v zaključni fazi priprave. Dodatno pa se v OPVO vnese nekaj dopolnitev s tem v zvezi pri točki 3.1.1. v poglavju 1 »Podnebne spremembe«.

3.2. Matej ŽMAVC - SD

Ja, hvala. Sem vesel, da imamo lahko odlična mnenja glede na pripravljen osnutek programa, na katerega je bilo izraženih precej pomislekov, predvsem na odboru in pa v javnosti in vsebinsko po mojem mnenju ne odgovarja izzivom Mestne občine Maribor na področju varstva okolja in to do vse do leta 2030. Vas prosim za podatke o projektih in zahtevanih referencah potencialnih ponudnikov, ki so to izdelovali. Predlagam, da na vse pripombe na program podamo pisno Mestni upravi in se naj vključijo oz. na njih odgovorijo. Predvsem je pomembno pač razčistiti, kje je tista zakonska podlaga za ta program oz. katere so tiste obvezne vsebine, koliko bo potrebnih proračunskih sredstev v nadaljnjih proračunih do 2030 in na koncu, kakšen bo zaključek oz. izplen za meščanke in občane. V gradivu so milijonski zneski, drugo pa je koliko je realno izvedljivega. V gradivu je tudi nekaj kaj ne sodi pod varstvo okolja, od digitalizacije urbanega prostora do prostorskega načrtovanja. Pri tem pa se pozablja predvsem na odpade, ki vemo da so velika težava in prinašajo skoraj tretjino položnice pri upravitelju. Tudi ne vemo, kaj je z tako imenovanim »štabom« zapisanim v gradivu, kaj bo le ta prinesel. To dela civilna zaščita, ne pa ta varstvo okolja. To ocenjujemo da program ne odgovarja izzivom tega mesta, bi lahko bil narejen drugače na realnih temeljih, ki bodo v bodočih proračunih držali. Predlagam, da ne zavlačujemo seje, da pač podate pisne odgovore na vsa vprašanja, ki jih bomo svetniki podali pa tudi vključite v sprejem programa Odbor za varstvo okolja, ki je strokoven odbor in bi že moral biti vključen v pripravo le tega dokumenta. Vesel sem, da imamo v odboru strokovne ljudi, ki podajo svoja stališča brezplačno in s svojim znanjem pomagajo pri izboljšavi gradiv za sejo mestnega sveta.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Zunanji izdelovalec OPVO

Program je pripravljala s strani župana imenovana »Operativna skupina za pripravo občinskega programa varstva okolja Mestne občine Maribor 2030« (sklep o imenovanju št. 03200-41/2019-2, z dne 18.11.2019), ob pomoči zunanjega izvajalca (Deltaplan, storitveno in svetovalno podjetje, d.o.o., Cankarjeva 6 F, 2000 Maribor) in njegovega partnerja (E-Zavod, zavod za projektno svetovanje, raziskovanje in razvoj celovitih rešitev, Čučkova ul. 5, 2250 Ptuj).

Za izbiro zunanjega izvajalca je MOM v skladu s 47. členom ZJN-3 (Uradni list RS, št. 91/15 in 14/18) izvedla postopek naročila male vrednosti, z namenom sklenitve pogodbe za izdelavo Občinskega programa varstva okolja Mestne občine Maribor za obdobje 2021-2030 (OPVO MOM 2030). Izvajalec je bil izbran kot najugodnejši ponudnik na osnovi njegove ponudbe št. 01/03-20 z dne 20.3.2020 oddane na podlagi javnega naročila male vrednosti, objavljenega na Portalu javnih naročil pod številko JN001505./2020 dne 9.3.2020. Z izbranim izvajalcem je MOM dne 9.6.2020 sklenila pogodbo št. 35500-6/2019-18, v višini 22.566,34 EUR (z DDV). Sredstva se plačajo iz proračunske postavke SM 050503 – Skupna služba varstva okolja, Skupna občinska uprava Maribor, PP 156001 – Okolje (del v letu 2021 in del v letu 2022).

V sklopu javnega naročila je bila zahtevana referenca, da mora ponudnik izkazati v zadnjih desetih (10) letih pred objavo predmetnega naročila, da je uspešno izdelal najmanj en (1) strateško razvojni dokument za dolgoročne obdobje (npr. občinski program varstva okolja, nacionalni strateški dokumenti s področja varstva okolja ali druge podobne dolgoročne strategije mesta, ki vključujejo okoljske vidike).

Izbrani izvajalec je leta 2018 pripravil Strategijo prehoda mesta Maribor v krožno gospodarstvo, ki jo je sprejel tudi MS MOM.

Zakonska podlaga, obvezne vsebine OPVO

Zakonska podlaga za pripravo OPVO je 38. člen Zakona o varstvu okolja. Vsebina programa za občine ni zakonsko določena, občine pripravijo programe ob smiselni uporabi določb 35., 36. in 37. člena omenjenega zakona. V pomoč pri pripravi občinskih programov so še »Priporočila ministra za pripravo občinskih programov varstva okolja (OPVO)«, ki so bila izdana leta 2007. Vsaka občina pristopi k izdelavi OPVO glede na svoje razmere, pogoje, potrebe in naravne danosti. Pomembno pa je, da vsebina programa oz. cilji in ukrepi, ki izhajajo iz programa, niso v nasprotju z Nacionalnim programom varstva okolja in drugimi operativni programi s področja varstva okolja.

OPVO je pripravljen skladno s smernicami in izhodišči iz ReNPVO, skladno z posamičnimi sektorskimi nacionalnimi programi oz. zakonodajo kot tudi evropskimi strategijami, konvencijami in akcijskimi načrti.

Načrtovanje finančnih sredstev za ukrepe v OPVO MOM 2030

To pojasnilo je že zajeto v točki 2 tega dokumenta.

Prostorsko načrtovanje (ustreznost vsebine v OPVO)

Prostorsko načrtovanje je bilo prepoznano kot eden izmed zadnjih faktorjev, ki prispeva k trajnostnemu razvoju. Temeljni dokument, ki naslavlja to problematiko, je bilo leta 2016 objavljeno poročilo Evropske agencije za okolje in Švicarske federalne pisarne za okolje (Urban sprawl in Europe, Joint EEA-FOEN report, ISSN 1977-8449). Rezultati tega poročila kažejo, da obstaja nujna potreba po ukrepanju na področju trajnostnega prostorskega

načrtovanja. Trenutne ravni širjenje mest v mnogih delih Evrope so namreč zaskrbljujoče. Uporaba zemljišč je skoraj vedno kompromis med socialnimi, gospodarskimi in okoljskimi potrebami, ki se jih je potrebno lotiti s pomočjo integriranega urbanega in prostorskega načrtovanja. Rešitve, kot je prenamenitev obstoječih degradiranih površin in brownfield investicije, ponujajo možnost za varčnejšo rabo zemljišč in so način reševanja izzivov širjenja mest in s tem širjenja sive infrastrukture.

Ker je družbeno-ekonomski razvoj dosegel raven, ki zahteva vzpostavitev mehanizmov za zaščito virov geografskega prostora pred pretiranim prilaščanjem, mora to poglavje v dokumentu oceniti in predlagati vidike in pristope regenerativnega prostorskega načrtovanja, ki so substrat regenerativnega prostorskega razvoja. Pri pripravi poglavja so pripravljavci upoštevali (i) stopnjo vključenosti trajnosti in obnove mesta kot temeljnih načel prostorskega načrtovanja; (ii) vključitev „regenerativnega“ v politike in strategije prostorskega razvoja; (iii) funkcionalna specializacija z usklajenim razvojem urbanih območij; (iv) nezadovoljstvo / izogibanje zeleni gentrifikaciji, ki bi jo lahko povzročila renaturacija sosesk; (v) napredek in varstvo okolja, naravne in kulturne dediščine; (vi) obnovitev degradiranih, zapuščenih, neuporabljenih in premalo izkoriščenih površin; (vii) obstoj in stopnja participativne vključenosti v regenerativni proces prostorskega načrtovanja; (viii) mobilizacija drugih javnih in zasebnih akterjev s pomočjo prostorske politike za mobilizacijo renaturacije mest; (ix) upoštevanje drugih dejavnikov, ki vplivajo na prostorsko načrtovanje. Kot končni rezultat teh kriterijev so v poglavju izdelana priporočila o politiki prostorskega urbanističnega načrtovanja kot temeljni dokument, ki naj usmerja (ne operativno urejuje) pristop mesta pri njegovi prostorski renaturaciji.

Ravnanje z odpadki

To pojasnilo je že zajeto v točki 1 tega dokumenta.

Podnebne spremembe – »Štabna soba«

V zadnjih letih postaja vse bolj jasno, da so poleg strategij in ukrepov za omejevanja podnebnih sprememb nujni tudi ukrepi na področju prilagajanja na njih. Sem pa sodi tudi naše odzivanje na reševanje posledic, ki se zgodijo zaradi teh sprememb (npr. v primeru neurij, toče, poplav, plazov, suše, požari, žledolom ipd.) in pomenijo veliko nevarnost ter škodo za ljudi, živali in premoženje. Že v tem desetletju pričakujemo signifikantno povečanje frekventnosti in jakosti teh pojavov. To pomeni, da je za pravočasne intervencije ključnega pomena učinkovita organiziranost lokalne Službe za zaščito in reševanje.

Kar je v OPVO poudarjeno, je ravno nujnost izboljšanja kakovosti operativnega izvajanja intervencij v smislu okrepitve kadrovskih in predvsem tehničnih resursov te službe. Zato je v prihodnje nujno potrebo razmišljati o ustrezni nadgradnji sistema zaščite in reševanja ter zagotavljanju sodobne digitalne opreme, ki omogoča sprotno spremljanje stanj na lokalnem nivoju (npr. višine vodotokov itd.) ter podpira operativno izvajanje intervencij tudi v primerih, ko je ogrožena kritična infrastruktura in je omejen dostop do informacij. Zato je eden izmed ukrepov na področju podnebnih sprememb tudi vzpostavitev t.i. "Štabne sobe", s katero smo zajeli zgoraj opisano vsebino. Zaradi izboljšav na operativni ravni zaščite in reševanja (gre za izvajanje lokalnih intervencij) se povečajo kapacitete za sodelovanje z nacionalno ravno, hkrati pa se lahko zmanjšajo ali omilijo škodni dogodki, ki so posledica ekstremnih vremenskih pojavov zaradi podnebnih sprememb in ki ogrožajo življenja ljudi in živali oz. povzročajo škodo v samem okolju.

Program ne odgovarja izzivom tega mesta?

Trditev, da program ne odgovarja izzivom tega mesta in bi lahko bil narejen na realnejših temeljih, ne drži. Vsebina programa oz. vsako posamezno poglavje obravnave izhaja prav iz stanja okolja in iz izzivov, s katerimi se sooča mesto. Zato so se lahko operativni cilji in ukrepi zastavili na realnih osnovah. Pri oblikovanju dokumenta so s svojim znanjem in izkušnjami pomagali mnogi zunanji strokovni deležniki, ki so tudi sicer izredno aktivni vsak na svojem področju ter skozi svoja ravnanja nenehno prispevajo k boljšemu stanju okolja in narave. Tudi skozi opravljeni anketi v začetku priprave dokumenta, kot v procesu javne obravnave, smo s strani širše javnosti dobili potrditev primerno zastavljenih tem in izzivov, s katerimi se sooča mesto. Tako je bila vsebina posameznih poglavij identificirana in potrjena na več nivojih vključevanja deležnikov in širše javnosti, zato razmišljanje o nerealnih temeljih ni na mestu.

3.3. Josip ROTAR – Lista kolesarjev in pešcev

Hvala za besedo. Torej Občinski program varstva okolja Mestne občine Maribor, ki je pred nami je po mojem mnenju dobro sestavljen in obravnava vsa pomembna področja na varstvu okolja in pa ohranjanja narave. Gre torej za strateški dokument, ne gre pa toliko za podrobno izvedbeni dokument. Pomembno pa je, da se to kompleksno področje poskuša obravnavati celostno in pa dovolj vključujoče. Prav tako zajema tiste glavne trende v nacionalnih in pa evropskih programih, prav tako je prepoznal da nacionalni energetske in pa podnebni načrt ni tako ambiciozen, kot bi si želeli. Torej, ta program predstavlja potencial, da se preneha z trenutnimi negativnimi praksami poseganja in pa degradacija okolja, ki predstavlja nekako nepovraten vir in se ga ne da povrniti za nazaj. Kar pomeni, da moramo z njim delovati, z našimi viri in pa okoljem in naravo zelo skrbno. Zdaj, če grem mogoče malo po poglavjih. Najprej poglavje Podnebne spremembe, promet. Glavni cilji po mojem mnenju so otežiti potovanje z osebnimi vozili in pa pripraviti mesto na nek nov prehod – to pomeni transportne alternative morajo biti konkurenčne, javni potniški promet mora predstavljati hrbtenico transportnega sistema prihodnosti, prav tako kolesarjenje to kar že ves čas govorimo. Potem ohranjanje naravnega okolja in pa skrb za biotsko raznovrstnost. Tukaj bi predvsem izpostavil, da je potrebno več narediti za ohranjanje dreves, poskrbeti za redno strokovno obrezovanje in obnavljanje drevesnega fonda, kajti še prevečkrat se nam zgodi to, da ne napovedano prebivalci so potem ogorčeni, se dogaja da se podirajo drevesa, tudi tista ki so zdrava in to se seveda ne bi smelo dogajati. Potem poglavje Svetlobnega onesnaževanja – tukaj seveda uporaba nezasenčenih svetil je še vedno pereči problem, pri novo gradnjah je potrebno še posebej paziti na ta vidik in mislim da sploh področje svetlobnega onesnaževanja je tako področje, ki se ga da s pametnim pristopom dokaj hitro reševati. Pomembno se nam zdi, tudi skrb za zmanjševanje divjih odlagališč. In pa v zadnjem času so novi pereči problem puščanje odpadkov po gozdovih, čeprav imamo dokaj dobro službo, kar se tiče Snaga v bistvu zelo v redu skrbi za to področje. Torej, ljudje lahko prinesejo te odpade na ta odlagališča in je v bistvu nekako kulturni fenomen, da se to v letu 2021 še vedno dogaja. S kratka, čaka nas še tukaj kar veliko dela, seveda bo potrebno najti neko pravo razmerje med gospodarskim razvojem in pa varovanjem našega okolja ter naravnih virov. Seveda to pomeni pravičen prehod v zeleno gospodarstvo in pa prav tako pristop v okviru koncepta odrasti, ki se v zadnjem času vedno bolj ponavlja oziroma pojavlja in je usmerjeno v to da nehamo razmišljati s staro logiko kapitalizma in kopičenja bogastva ampak k neki novi logiki, predvsem pa začeti bolj skromno živeti. Torej, če bomo želeli da gremo v tej smeri, kot smo si zadali da postanemo odlična, nevtralna družba prihodnosti. Toliko, hvala.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Trajnostna mobilnost

Skladno z razpravo in pobudami se ustrezno dopolni vsebina OPVO v točki 3.1.3. pri poglavju 1 »Podnebne spremembe«, ki obravnava trajnostno mobilnost.

Narava (podiranje, nestrokovno obrezovanje dreves na zasebnih površinah), svetlobno onesnaževanje (tudi na zasebnih površinah)

Tako v poglavju 2 (Ohranjanje naravnega okolja in skrb za biotsko raznovrstnost) kot tudi v poglavju 8 (Varstvo pred drugimi okoljskimi tveganji) smo izpostavili sistemsko težavo pri reševanju posameznih problemov, ki ste jih tudi sami omenili in se nanašajo na ravnanja na zasebnih zemljiščih, kjer občina nima pristojnosti poseganja. Na področju skrbi za mestno drevnino predstavljajo npr. funkcionalna zemljišča okrog blokov tako težavo - ne sodijo pod javne zelene površine mesta, pogosto tam prihaja do nestrokovnega ravnanja z drevjem (obrezovanja, odstranjevanja). Podobno je tudi na drugih zelenih površinah, ki niso v lasti MOM. S tem se soočajo tudi druga slovenska mesta, zato se skupaj intenzivno iščejo dolgoročne sistemske rešitve. Do sedaj ni bilo ustrezne pravne podlage za urejanje tega problema, po 120. členu Zakona o urejanju prostora (ZUreP) pa imajo občine po novem možnost sprejeti občinski Odlok o urejanju podobe naselij in krajine, katerega namen je ravno celostno urejanje rabe na javnih in zasebnih površinah. S pripravo vsebine takšnega odloka se je že začela ukvarjati Skupnost občin Slovenije. Načrtuje se, da se bo za vse občine pripravil predlog enotnega besedila, občine pa ga bodo potem dopolnile glede na svoje potrebe. Tovrstna pravna podlaga bo omogočila celostno in strokovno urejanje tudi zelenih površin v zasebni lasti. Ta odlok pa bo omogočal tudi določitev posebnih pogojev glede oglaševanja, osvetljevanja, ipd..

Odpadki v naravi (divja odlagališča, ozaveščanje ljudi)

Zavedamo se, da odlaganje odpadkov v naravo in nastajanje t.i. divjih odlagališč predstavlja degradacijo prostora, ogroža prst, podtalnico in biodiverzitetu. V preteklosti, ko še sistem ravnanja z odpadki na lokalnem nivoju ni bil tako razvit kot je danes, je tudi divjih odlagališč bilo več. Veliko jih je bilo tudi očiščenih. Kljub današnjemu dobro vzpostavljenemu sistemu ravnanja jih še vedno najdemo (največkrat gre za gradbene odpadke ali plastiko). Vzrok za takšno ravnanje je v največji meri nezaveščenost prebivalcev. Zavedamo se, da je za izboljšanje stanja potrebno širšo javnost o nevarnostih divjih odlagališč trajno ozaveščati, saj čiščenje prostovoljcev za tistimi, ki okolje onesnažujejo, ni trajna rešitev.

Na območju MOM se v zadnjih letih sistematično izvajajo akcije in ozaveščevalne kampanje za čistejšo in bolj urejeno okolje: izvaja se akcija Moji odpadki-moja skrb, v okviru JHMB se izvajajo vsakoletne izobraževalne aktivnosti, ki so usmerjene v ciljno skupino otrok (natečaji v vrtcih, OŠ), prebivalce vzpodbujamo k sporočanju najdenih odpadkov v naravi tudi preko spletnega portala Izboljšajmo Maribor, najdena divja odlagališča preko inšpekcijskih postopkov sprotno odpravljamo (čiščenje s strani lastnika zemljišča), posebej se izvajajo tudi kontrole na posameznih odjemnih mestih glede pravilnosti ločevanja odpadkov, večkrat obveščamo in pozivamo javnost k pravilnemu ravnanju preko okoljske spletne strani, idr.

Vsako leto MOM prav zaradi ozaveščanja organizira vsaj eno skupno čistilno akcijo, kjer se motivirajo prebivalci k prostovoljnemu pobiranju odpadkov v naravi, hkrati pa se jim takrat omogoči tudi zbiranje zelenega oreza in brezplačni odvoz le-tega iz mikrolokacij, določenih v okviru akcije. Tudi letos spomladi bo tako, prilagojeno seveda omejitvenim ukrepom zaradi COVID-a. V okviru OPVO je ta vsebina zajeta pri poglavju ohranjanje naravnega okolja. Prav

tako pa si za manj odpadkov prizadeva tudi koncept krožnega gospodarstva, ki je podrobneje zajet v poglavju 6.

3.4. Mag. Stojan AUER – Lista za pravičnost in razvoj

Hvala župan za besedo. Jaz upam, da se sedaj slišimo. Torej v Listi za pravičnost in razvoj se pridružujemo mnenju, da je ta odlok Program varstva okolja bi rekel, dober. Seveda, dober v pomenu tega da vendarle prinaša precej smernic, ki jih seveda bi morali že v preteklosti držati, pa se jih nismo. In jih Evropa nalaga, ne samo nam, ampak seveda vsem v tem širšem prostoru. Zdaj, kar se tiče bi rekel, aktih ki jih v občini Maribor že imamo sprejete, pa seveda prihaja do nekaterih kontradiktornih učinkov. V prvi vrsti, to kar v LPR ves čas opozarjamo- to je seveda bi rekel krovni akt ravnanja z odpadki z leta 2018. Kjer se je mesto Maribor odločilo, da preide v popolni proces tako imenovanega krožnega gospodarstva, ki je seveda tudi v skladu z Evropsko direktivo. No, mi smo v lanskem letu, bi rekel sprejeli DIP sežigalnico, ki pa je nasprotju tako sprejetega akta, kot tudi gradiva ki je sedaj na mizi. Dejstvo je, da sežigalnica ni del krožnega gospodarstva. Dejstvo je, da sežigalnica ni del evropskih smernic, pravzaprav je vprašanje časa kdaj bodo tiste, ki so sežigalnico že postavili v Evropi kaznovali s tako imenovanim CO2, to je bilo navsezadnje slišati na vseh zadnjih sejah, pri sprejemanju proračuna za leti 2021 do 2023 in še naprej. Če seveda sedaj preidem k konkretnim pomislekom, ki jih imamo pri tem gradivu na mizi pa seveda si želim, da bi kasneje za te pomisleke dobili tudi primerne odgovore. Torej, stran 12 – tukaj govorite o zagotavljanju kakovosti tal, sam odlok se zavezuje z rednim izvajanjem monitoringa in meritvami onesnaženosti tal. Zdaj seveda sprašujem ali se to že počne oziroma kako se bo to izvajalo? Mi smo že velikokrat opozorili na tako imenovano mikrolokacijo na območju Dogoš, tam kjer se je pripeljalo evidentno s kamerami so se snemale zadeve, 300 kamionov zemljine iz območja Cinkarne Celje pa se seveda ta monitoring tam še ni zgodil. To, kar vedno znova opozarjam že skoraj leto dni, ne samo na seji mestnega sveta, predvsem na odboru, ki ga vodim – na odboru za komunalo je seveda problematika na območje Snage, sedanje sortirnice, območju Smreke. Tam mi odlagamo odpadke, tam se seveda bi rekel izcedne vode dobesedno vlivajo v našo podtalnico, ki pa je nenazadnje samo 300 m vodovarstvenega območja Betnava. Jaz ne vem, kaj počnemo. Tudi problematika kanalizacije, to kar je Miha že opozoril, kar smo govorili tudi na mojem odboru. Je res ne. Poročevalka je zdaj omenila izgradnjo 24 km novih kanalizacijskih cevi, za kar hvala bogu smo pridobili evropska sredstva. Ampak mi teh 24 km seveda priključujemo na stare kolektorje. Mi s tem pravzaprav nismo rešili problema. Potem stran 22 Trajna mobilnost. Jaz mislim, da je to seveda pereč problem. Mi sedaj govorimo o nekem odloku, ki pa seveda ne vključuje prometne strategije, ki je praktično tudi nimamo, je zastarela, je končana iz leta 2015. seveda, govorimo lahko o prometih režimih, o avtobusih ki načeloma vsi vozijo preko Starega mostu, nobeden preko Titovega. Govorimo o neki trajni mobilnosti in pa nam potem nekdo prodaja slike utopičnih tunnelov. Tu so seveda odprta vprašanja. Stran 27 Podnebne spremembe. Občina pišete, mora v prihodnje zagotoviti redno spremljanje izvajanja občinskih strategij in sprejetih aktov. Na lokalni ravni pa boste vzpostavili tako imenovano štabno sobo, kaj to pomeni štabna soba? Kdo bo v tej sobi sedel? Kakšna bo njena funkcija? Na koncu koncev stran 84, ki pa mislim da je v nasprotju s tem, kar je župan govoril pri pobudah in vprašanjih. Tukaj pišete, da je pomembnem ukrep zmanjšanje neto letne rasti pozidanih zemljišč za 25% do leta 2030 in ničelna rast pozidanih površin od 2050 naprej. Se pravi, mi pravzaprav v Mariboru več po letu 30 bomo skoraj, ali pa skoraj nič gradili? Zdaj župan je povedal da ta trenutek imamo nenormalno veliko gradbišč, hvala bogu. Ampak to je potem je to na strani 84 ukrep, ki ga bomo seveda zmanjšali. In sedaj k naši poglobitni zadevi, kar se pa seveda sežigalnice tiče. V tem dokumentu omenjate in tukaj res želim konkretni odgovor, omenjate zgolj in izključno možnost vzpostavitve sežigalnice na že obstoječih degradiranih okoljih, torej na odlagališču odpadkov. Če sem bolj konkreten, ali v Dogošah ali na Pobrežju. To je tisto, o katerem sem že na mestnem svetu govoril, pa govorim že ves čas

in hvala bogu, da ste sedaj povzeli te besede, ki jih na koncu koncev daje Evropa. Torej samo na teh dveh lokacijah bi bilo smiselno postaviti sežigalnico in s tem rešiti degradirano okolje, prosim če to pojasnite. In zakaj ta dokument ne vsebuje niti besede o sežigalnici, ki pa bo ključen element za varstvo okolja, če bomo seveda do te sežigalnice prišlo in na koncu koncev sedaj boste porabili ne vem koliko sredstev, gospod Perc iz plinarne bo vedel da ima planirano nekaj sto tisoč evrov za razne monitoringe, analize, raziskave, strokovna mnenja. Tega pa seveda krovni dokument pravzaprav niti ne omenja, kaj šele upošteva. Hvala lepa.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Sežigalnica

To pojasnilo je že zajeto v točki 2 tega dokumenta.

Izvajanje monitoringa onesnaženosti tal

Na osnovi določila 97. člena Zakona o varstvu okolja Mestna občina Maribor že od leta 2001 sistematično zagotavlja podrobnejši in posebni monitoring stanja tal, podzemnih in površinskih voda. V okviru izvajanja imisijskega monitoringa se spremlja in vrednoti stanje tal na kmetijskih površinah (onesnažilih, ki prihajajo iz kmetijskih površin – nitrati, pesticidi), podzemnih in površinskih voda, vse z namenom določanja strategije razvoja virov podzemne vode in z namenom ugotavljanja možnih obremenitev in tveganj s poudarkom na razpršenosti virov onesnaževanja. Rezultati imisijskega monitoringa so podlaga za izvedbo ukrepov predvsem na vodovarstvenih območjih črpališč Mariborskega vodovoda. V okviru tega monitoringa se od leta 2020 vzorčijo tla dodatno na dveh lokacijah v bližini cestne in železniške infrastrukture, vse iz vidika potencialne onesnaženosti tal na vodne vire, v bližini črpališč.

Enkratne podatke o prisotnosti kovin v tleh na območju MOM imamo tudi iz naslova geokemične raziskave stanja tal iz leta 2010. Več o tem je zapisano v točki 3.2. poglavja 3 »Zagotavljanje kakovosti tal«.

V kolikor bi želeli pridobiti več podatkov o obremenitvah tal z različnimi onesnažili, bi bilo smiselno vzpostaviti poseben monitoring, ki bi obravnaval tla na celotnem območju Mariboru. Taka informacija bi bila pomembna npr. na območjih vrtcev, šol, parkov, urbanih vrtov in drugih površin, kjer prihajajo otroci oz. občani v stik z zemljino. Glede na rezultate se potem lahko pripravijo ustrezni sanacijski ukrepi. Pri evidentiranju onesnažil ali zajemu ciljnih območij bi lahko upoštevali tudi opažanja občanov. Najbolj smiselno bi bilo tak monitoring vzpostaviti v sklopu katerega od projektov, zato bomo v prihodnje iskali tudi to možnost. OPVO pa v osnovi že vsebuje dva podporna ukrepa s tem v zvezi pri poglavju 3 in sicer U.3.3.1 ter U.3.3.3.

Odložena odpadna embalaža (pri Smreki)

To pojasnilo je že zajeto v točki 3.1 tega dokumenta.

Trajnostna mobilnost

To pojasnilo je že zajeto v točki 1 tega dokumenta.

Podnebne spremembe (»Štabna soba«)

To pojasnilo je že zajeto v točki 3.2 tega dokumenta.

Pozidanost površin (letna rast, str. 84)

Odstavek na strani 84, ki govori o zmanjšanju neto letni rasti pozidanih zemljišč, se ne nanaša na ukrep MOM ali morebitni razvojni cilj mesta, temveč se nanaša na Nacionalni program varstva okolja in vizijo nacionalnega programa. Ker je bil narobe razumljen, ga bomo v

dokumentu izbrisali, da ne bo prihajajo do napačne nadaljnje interpretacije vsebine. Občina pa si bo v prihodnje zagotovo prizadevala, da bo prioritetno spodbujala investicije v degradirana že pograjena območja, z namenom zmanjšanja pograjevanja zelenih površin in optimizacije rabe obstoječega pograjenega prostora.

3.5. Tatjana FRANGEŽ – Levica

Ja, hvala lepa. Ja torej najprej moram povedati da hvala kolegu Rotarju glede njegove besede za povpraševanja te nenehne gospodarske rasti kot edinega kazalnika napredka. In seveda hvala za pripombe kolega Auerja v zvezi glede pomislekov v zvezi s sežigalnico. To so namreč tudi zadeve ki tudi nas to nekako zelo skrbi. Drugače seveda je v dokumentu strokovno vključena problematika vseh okoljskih področji, kar je v redu. Tako da večjih pomanjkljivosti mi nismo opazili. Morda bi bilo dobro, da se določijo še neke prednostne naloge, sej ciljev je res veliko. Temelj celovite skrbi za zdravo okolje je dobro prostorsko načrtovanje, dobro načrtovanje prostora, rabe prostora na dolgi rok namreč zmanjšuje možnost napačnih odločitev pri spremembi rabe, sej to je tudi Auer nekaj govoril o tem. Sedaj bi pa samo malo bolj konkretno. In sicer stran 7 Izvedba občinskega programa varstva okolja za Maribor za obdobje – torej uspešnost OPV Maribor 2008 do 2013 bi veljalo prikazati z doseganjem postavljenih kazalnikov. Stran 12 do 15 menimo, da so nekoliko neuravnotežena izhodišča, ki nihajo iz zelo splošnimi smernicami, na primer vode, reke, potoki. So dragocena življenjska okolja in nekimi tehnološkimi podrobnostmi. Stran 18 in 21 če želimo doseči spremembe in začeti z zmanjševanjem škodljivih emisij, moramo prekiniti s prakso prilagajanja prometnih in infrastrukturnih rešitev trendov rasti prometa in pričeti razmišljati o radikalnejših rešitvah s ciljem zagotoviti boljšo mobilnost z manj avtomobili. S tem dosežemo tudi manjšo onesnaževanje. Elektrifikacija avtomobilov problemov ne rešuje. In v tem smislu bi bilo potrebno oblikovati tudi smernice za novo prometno celostno strategijo mesta Maribor, saj se je zadnja iztekla leta 2020. in pa stran 22 Statistični podatki, torej za jasnejše razumevanje predlagamo oz. bi bilo potrebno statistične podatke prikazati v ustrezni grafični obliki. To so naše pripombe, hvala lepa.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Pretekli program OPVO, realizacija ciljev

To pojasnilo je že zajeto v točki 2 tega dokumenta.

Trajnostna mobilnost

To pojasnilo je že zajeto v točki 1 tega dokumenta.

3.6. Igor JURIŠIČ – Stranka mladih - zeleni Evrope

Danes bom diskutiral o tem dokumentu, ki smo ga dobili. Zdaj jaz bi tukaj zelo soglašal z besedami da dokument ima še kar nekaj izzivov, na katere bo moral odgovoriti do naslednjega branja. Ogromno je bilo povedanega, zato ne bom ponavljal tistega kar so povedali moji predhodniki. Bi se pa spustil v en del zgodbe, ki bo dal odgovor na to kar je bilo izpostavljeno, da se kultura spreminja v smeri, ki nam ni všeč. Da se povečujejo divja odlagališča in podobno. Namreč celoten dokument, vsaj kolikor sem ga jaz prebral, pa dajte me popraviti če se motim, nima niti enega poudarka na izobraževanju, na vzgoji, na tem da se dejansko od osnovne šole dalje Mariborčane in Mariborčanke vplete v varovanje okolja, razložijo določene stvari. Namreč mi še vedno tukaj razumemo kot reciklažo, kot neki uau in vrhunec okolju prijaznega. Pa ni več tako oziroma nikdar ne bi smelo biti reciklaža je šele na enem tretjem mestu. Prvo je neuporaba, drugo je ponovna uporaba in šele potem pride na vrsto reciklaža. Ogromno lahko naredimo z izobraževanjem ne samo v šolah, ampak tudi starejših. Torej na eni strani mora biti tisto izobraževanje in usposabljanje da bodo ljudje znali ločevati, da bodo vedeli kaj ločujejo

in zakaj ločujejo. V dokumentu ni nikjer nobenih aktivnosti, ki jih bomo peljali v smislu da se izogibamo nepovratne embalaže. Tu ne govorim samo o plastiki, steklena nepovratna embalaža je enako, če ne bolj nevarna okolju oziroma bolj škodljiva okolju, sej porabimo bistveno več energije kot za plastično. In tisti, ki se počutijo danes okolju prijazni zato ker pijejo iz papirnatega lončka pri McDonaltsu, namesto iz plastičnega so v veliki zmoti. Saj namreč, tudi tisti lonček je bilo treba proizvesti in ta lonček se bo zavrgel. Tako da s tem ravno kaj dosti ne pripomoremo. Torej ponovna uporaba je tisto, ker moramo definitivno ne samo dati poudarek ampak se osredotočiti na te stvari. In ja, ponovno bom rekel- izobraževanje, vzgoja je tisto, kar lahko zadeve spremeni. Sam dokument bom rekel da za prvo branje je dobra osnova, da se na osnovi teh zadev lahko iz njega naredi dejansko ena resna strategija. V končni fazi delamo dokument do leta 2030, z vizijo naprej in mislim da smo mogoče malo preskromni. Mislim, da lahko naredimo ta dokument takšen, da se bomo vsi videli v njem. In če se dotaknem ene od teh zadev. Na primer ta štab in tako naprej, ta štab mora šteti 100.000 ljudi. Vsak Mariborčan in vsaka Mariborčanka mora biti del štaba, ki bo opozarjala na okoljske težave, ki bo opozarjala na onesnaževanje. Ki bo vedela nekomu svetovati, ki ne ve ki ne zna. Torej tukaj bi mogoče vključil to absolutno sodelovanje z občankami in občani. Poglejte to kar imamo sedaj ni strategija, da jaz kot mestni svetnih Stranke mladih – zeleni Evrope danes že tretjič na seji dajem vprašanja glede določenih okoljskih problemov, ki sploh ne bi smeli obstajati. Na prejšnji seji smo na primer obravnavali in hvala bogu, da se je zadeva rešila oziroma je v reševanju eno ogromno, ampak res ogromno črno odlagališče na območju Marlesa. Na prejšnji seji v Košakih, sedaj na Teznem. Ampak jaz sem sedaj v mestnem svetu, morda bo čez dve leti nekdo drug, morda ne bo nihče ki bo skrbel za okolje in ni naloga mestnih svetnikov, da bomo mi tisti, ki bomo strelovod za vse te okoljske težave in potem to pri točki pobude in vprašanja na sejah mestnega sveta. Ampak ta zadeva bi morala biti tudi s strategij zapisana, kot ena rešitev tako kot imamo Izboljšajmo Maribor aplikacijo, ki jo po mojem premalo uporabljamo. Ampak to je druga tema. Bi morali absolutno v strategiji opisati sodelovanje občanov preko elektronske aplikacije, preko načina prijave oz. informiranja na KS na MČ, na občini, po telefonu, po mailu, skratka dajmo ljudem bomo rekli neskončno možnosti da lahko okoljske izzive naslovijo. Sej bomo dobili kak tak okoljski izziv, ki dejansko ni izziv pa bomo ugotovili da zadeva ni nevarna, čeprav na prvi pogled izgleda. Ampak nič za to. Naj ljudje enostavno vidijo, da je tudi nam mar za okolje, da dejansko gremo na teren ko je potrebno in da se te stvari urejajo. In še nekaj kaj se tiče teh pozidav, kar se tiče trajnostne gradnje in tako naprej. Poglejte, mi sedaj razmišljamo o novih energetske objekti, namesto da bi razmišljali o energetske sanaciji objektov, da bi zmanjšali porabo. Še enkrat ni nobena zelena strategija, ne more govoriti o tem kako bomo zagotovili dodatne vire energije, ampak lahko govori izključno o tem kako bomo zmanjšali porabo brez da bomo prebivalcem kratili življenjski slog. Torej, da bodo lahko živeli še vsaj približno tako kot sedaj, z majhnimi omejitvami. Ampak da bodo lahko ogromno pripomogli k varovanju okolja in to so tiste stvari, ki jih jaz v tej strategiji bom rekel v celoti ali delno pogrešam. In bi prosil, da če delamo strategijo da res naredimo strategijo ki bo vključevala te tudi ključne komponente, če ne pa dajmo dokumentu vsaj neko drugo ime. Ker težko potem pa rečemo, da je to neka vizija ali pa mnenje. Ampak za strategijo pa dajmo vsaj te zadeve noter in to kar se sedaj pogovarjamo, kar so predhodnice in predhodniki povedali to kar jaz zdaj govorim mislim, da do naslednjega branja lahko brez težav vključite. Upam, da je bilo razumljeno bistvo povedanega in se počasi vsaj v imenu svetniške skupine poslavljam.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Izobraževanje, informiranje, vključevanje vseh generacij

Mestna občina Maribor vsako leto objavi razpis za dodelitev sredstev sofinanciranja projektov na področju varstva okolja in ohranjanja narave za tekoče leto.

Predmet razpisa je sofinanciranje projektov nevladnih organizacij kot jih opredeljuje Zakon o nevladnih organizacijah (Uradni list RS, št. 21/18), ki izvajajo programe varstva okolja in ohranjanja narave in niso financirani kot redna dejavnost, s poudarkom na projektih, ki so trajnostno naravnani.

Namen razpisa je spodbujanje in usmerjanje družbenega razvoja v mestu in okolici, ki omogoča dolgoročne kvalitetne pogoje za človekovo zdravje, počutje in kakovost življenja na načelih varstva naravnih vrednot in okolja, ohranjanja narave ter ohranjanja biotske raznovrstnosti. Prav tako je namen razpisa vzpostavljanje in razširjanje partnerstva med javnim sektorjem in civilno družbo, spodbujati mreženje znotraj samega nevladnega in neprofitnega sektorja oz. med različnimi partnerji varstva okolja in narave, spodbujati občane, nevladne in neprofitne organizacije k urejanju in skrbi za varovanje okolja in ohranjanje narave. Ocenjujemo, da projekti naslavljajo zelo različne ciljne skupine, od predšolskih in šolskih otrok, dijakov ter študentov kot tudi širšo javnost. V zadnjih letih pa se krepijo tudi prijave na razpis s strani mladih in mladinskih organizacij, ki skrbijo za ozaveščanje o ravnanju z odpadki in varovanju narave in okolja nasploh.

Prednostno se sofinancirajo projekti varstva narave, trajnostnega ravnanja z odpadki, varstva zraka, zmanjševanja obremenitve okolja s hrupom in svetlobnega onesnaževanja ter varstva voda in tal. Več o tem najdete na naši spletni strani: <http://okolje.maribor.si/> pod rubriko Okoljske nevladne organizacije.

MOM krepi informiranje in ozaveščanje širše javnosti o okoljski tematiki preko različnih medijev:

- spletne strani <http://okolje.maribor.si/>,
- FB strani <https://www.facebook.com/maribor.okolje.5>,
- spletne in FB strani Mestne občine Maribor,
- Mestnega časopisa.

Vsako leto je preko razpisa za sofinanciranje okoljskih nevladnih organizacij podprtih veliko projektov, ki vključujejo veliko aktivnosti informiranja, ozaveščanja in vključevanja javnosti. Tako so bila npr. izdana in razdeljena Priporočila za hranjenje prostoživečih ptic, knjižica Ptice okoli nas, zbornik projekta Herpetologija na območju Kalvarije, Piramide in Treh ribnikov, izvedene izobraževalne delavnice, razstave, mreženja, predavanja in vodeni izleti o spoznavanju ptic, netopirjev, herpetofavne, čebel in gliv.

Tudi pri pripravi OPVO smo dali velik poudarek na krepitvi tega segmenta, saj smo mnenja, da se s sodelovanjem z javnostjo spodbuja in razvija znanje o naravi ter pozitiven odnos do narave. Med ukrepi, ki smo si jih zadali pri različnih poglavjih in vključujejo obveščanje javnosti, velja omeniti naslednje:

- 1) **PODNEBNE SPREMEMBE** - Ozaveščanje širše javnosti o podnebjui prijaznem življenjskem slogu
- 2) **PODNEBNE SPREMEMBE** - Ozaveščanje in podpiranje prehoda kmetovalcev na trajnostno pridelavo in rabo energije za obdelavo, predelavo, skladiščenje in transport pridelkov z zagotavljanjem sistema informiranja in tehnične pomoči za pridobivanje sredstev iz primernih skladov
- 3) **PODNEBNE SPREMEMBE** - Informiranje in ozaveščanje javnosti o pomenu biotske raznovrstnosti gozdov ter prioriteto lastnikov gozdov glede trajnega ravnanja in ohranjanja gozdov
- 4) **PODNEBNE SPREMEMBE** - Priprava priporočil za širšo javnost/podjetja o tem kako se prilagajati na podnebne spremembe oz. ublažiti posledice le teh na podlagi dobre prakse v Evropi

- 5) *OHRANJANJE NARAVNEGA OKOLJA IN SKRB ZA BIOTSKO RAZNOVRSTNOST - Sodelovanje z javnostjo*
 - 6) *OHRANJANJE NARAVNEGA OKOLJA IN SKRB ZA BIOTSKO RAZNOVRSTNOST - Akcije informiranja, ozaveščanja in vključevanja javnosti, izvedba delavnic (izdaja letakov/zloženek, spletna stran in socialna omrežja, kratke video predstavitve; na različne teme: vožnja v naravnem okolju, bonton v naravi, izdelava bivališč za divje opraševalce itd.)*
 - 7) *VODE - Informiranje in ozaveščanje prebivalcev (vzpodbujanje ekološkega načina kmetovanja, raba deževnice namesto pitne vode, ipd.)*
 - 8) *ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI ZRAKA - Informiranje in ozaveščanje širše javnosti glede uporabe energentov v malih kurilnih napravah, o možnostih pridobitve subvencij od EKO-sklada, o individualnem ravnanju, ki pripomore k čistejšemu zraku*
 - 9) *KROŽNO GOSPODARJENJE - ozaveščanje javnosti o krožnem gospodarjenju*
 - 10) *REGENERATIVNO PROSTORSKO NAČRTOVANJE IN TRAJNOSTNA RABA PROSTORA - Informiranje in ozaveščanje širše javnosti glede rabe prostora in aktivna participacija širše javnosti*
 - 11) *VARSTVO PRED DRUGIMI OKOLJSKIMI TVEGANJI - Informiranje in ozaveščanje javnosti o tveganjih, ki jih povzročajo hrup, svetlobno onesnaževanje in obremenitve z VF EMS.*
 - 12) *ODPADKI - informiranje javnosti o problemu odpadkov*
 - 13) *Nevladne organizacije - ozaveščanje javnosti o delu NVO*
- V letu 2021 imamo samo z upoštevanjem ukrepov, ki smo si jih zadali v OPVO, predvidenih več kot 80 objav v medijih, namenjenih širši javnosti.*

Aktivno sodelovanje javnosti (opozarjanje na okoljske probleme v mestu)

O vključevanju javnosti je v OPVO zapisano že v točki 3.4. poglavja 9 »Horizontalna integracija in izvajanje programa«. Ustrezno smo to točko vsebinsko še dopolnili, skladno z razpravo.

Zniževanje emisij TGP (zmanjšanje porabe virov, energije, uvajanje OVE)

Skladno z razpravo in pobudo se ustrezno dopolni vsebina OPVO v točki 3.1.1. pri poglavju 1 »Podnebne spremembe«, ki obravnava zmanjšanje izpustov TGP.

3.7. Dr. Samo Peter MEDVED, podžupan

Hvala lepa za besedo. Jaz pa bi dal poudarek na strani tega dokumenta, na strani 21. Delež energentov v končni rabi energije v letu 2018, tukaj pripravljavec govori o zemeljskem plinu 18%, potem govori o CNG-ju pa bi prosil, da mi naj pripravljavec tega dokumenta pojasni, kakšna je razlika med CNG-jem in zemeljskem plinom. Potem pa govori tukaj o velikem ogrevanju in me pravzaprav zanima, kaj pa je energetn za daljinsko ogrevanje? Potem na tej isti strani govori o pomembnejših sektorskih ciljev za letu 2030, ki so ne ne konkretizirani. Recimo zagotoviti obnovljive vire energije na Pobrežju zemeljskega plina. Na kak način in za koliko? Se pravi da imamo cilje merljive. Se pravi na kak način povečati obnovljive vire energije v deležu toplote recimo daljinskega ogrevanja, tu je vsaj zapisano 1% letno povečanje. Potem vzpodbujati manjše decentrizirane systemskega ogrevanja. Naj prosim konkretizirajo na kak način je potrebno vzpodbujati. Potem povečanje energetske učinkovitosti industrije in podjetja, in spet na kak način in za koliko. Se pravi, rad bi da se tukaj noter vključijo merljivi cilji, ki bi jih morali dosežati in tudi na kak način bi jih seveda naj dosegali. Zdi se mi to seveda ključno. Bi mogoče še to povedal, da na strani 21 recimo je zelo dobro vidno kako odvisni smo pravzaprav od fosilnih goriv, da je to dobro videti in da imamo cilje tukaj do leta 2030, kar je zelo kmalu ne, tako da mene predvsem na kak način bomo to dosegli za dobrobit našega okolja. Hvala.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Doseganje podnebne nevtralnosti

Pojasnjujemo, da je CNG kratica za stisnjen zemeljski plin, energent, ki se uporablja za potrebe mobilnosti v prometu in se torej ne naša na zemeljski plin, ki se uporablja v omrežju za ogrevanje, le ta je prikazan posebej. V dokumentu se bo dodala opomba za pojasnilo kratice.

Energent DO na območju MOM je zemeljski plin. Več informacij je na voljo v dokumentu: <https://www.agen-rs.si/documents/10926/216930/Agencija-za-energijo---Energetsko-u%C4%8Dinkoviti-distribucijski-sistemi-2019/5ea7744a-197a-45a4-9859-e1646183e12c>

Zajeti cilji, ki so večinoma definirani kot deleži zelenih sprememb (TGP emisij, rabe in učinkovitosti na področju energije), so merljivi. Energap, regionalna agencija za energijo, zbira in agregira podatke o rabi energije za občino po sektorjih in po energentih iz številnih podatkovnih virov (na državni in lokalni ravni; od proizvajalcev, distributerjev in odjemalcev energije) in lahko na podlagi teh spremlja spremembe. Pridobivanje in obdelava podatkov poteka skladno z metodologijo podano v LEK-u. Za spremljanje doseganja ciljev, se zbrani podatki tekom izvajanja LEK-a v določenem časovnem obdobju posodobijo in tako omogočijo vpogled v stanje na določeni časovni točki ter napredek glede na izhodišče. Bolj podrobni kazalniki spremljanja ukrepov povezanih s temi cilji bodo podani v novem LEPK.

Na kakšen način se bodo OVE (tako za DO, kot ostale sisteme), uvajali je vprašanje, ki je izven obsega tega dokumenta. Obstaja več možnosti, ki pa jih je treba ustrezno preučiti in oceniti kakšna kombinacija je najbolj ustrezna v danem lokalnem kontekstu (npr. proučiti je potrebno možnosti izrabe plitve geotermije, odvečne toplote – tudi iz odpadnih voda, biomase, umeščanje decentraliziranih enot, itd.). Ta tematika bo podrobneje razdelana in zajeta v novem LEPK.

Predvsem je potrebno spremljati zakonodajne spremembe na EU ravni, ki se bodo pospešeno dogajale v letu 2021-2022 in se nanašajo na delovanje različnih energetskega sistemov. Evropska komisija bo junija 2021 predlagala sveženj ukrepov za doseganje znižanja izpustov TGP. Za daljinsko ogrevanje bodo predvsem pomembne revizija direktive o energetske učinkovitosti, kjer se bo med drugimi preučila tudi nova opredelitev učinkovitega sistema DO. Revizija direktive o obnovljivih virih energije bo obravnavala zaostritev obstoječega cilja OVE za ogrevanje in hlajenje v skladu z višjim podnebnim in energetskega ciljem za leto 2030 ter uvedbo zahteve o minimalnem deležu obnovljivih virov energije v stavbah.

Specifični ukrepi in kazalniki, ki se nanašajo na to področje bodo navedeni v novem LEPK, so pa nekateri ukrepi na to tematiko konkretizirani tudi v Odloku načrta za kakovost zraka za aglomeracijo Maribor. Izvajanje teh strategij in načrtov je zajeto tudi v ukrepih OPVO.

OPVO v vsakem poglavju podaja predloge za kazalce napredka na strateški ravni.

Ker je LEPK v tem trenutku v zaključni fazi priprave (poteka usklajevanje na strokovni ravni), se v OPVO skladno s tem ažurirajo ključni in sektorski cilji, prav tako se doda oz. zapiše opomba, da se cilji na področju doseganja podnebne nevtralnosti (v točki 3.1.2. za sektor energije, v poglavju 1 »Podnebne spremembe), sedaj zapisani v OPVO, po končnem sprejetju LEPK na seji MS ustrezno harmonizirajo na način, da obveljajo zadnji sprejeti (če bo morebiti prišlo do kakšne spremembe). Tako bosta oba dokumenta smiselno usklajena.

3.8. Mag. Bernard MEMON - Nova Slovenija - krščanski demokrati

Hvala za besedo. Zdaj ta občinski program varstva okolja jaz zagotovo pozdravljam, je pa potrebno zagotovo do naslednjega branja še par zadev popraviti, to nas danes ugotavlja kar

nekaj sogovornikov. Pa bi mogoče kasneje kaj več o tem, o teh protislovji. Želel bi se gospe Slani zahvaliti, da mi je danes odgovorila indirektno na mojo pobudo vezano na onesnaževanje okolja z individualnimi kurišči. In ugotovitve sicer so, da postaja slika na tem področju bolj optimistična. Jaz sem vesel, da številke tako kažejo, vendar dejstvo je en sprehod po Mariboru ko je morebiti malo bolj nizek pritisk pa kaže čisto druga dejstva. Tako, da jaz bi želel da se na tem področju več naredi. Kajti, jaz sem bil zelo ponosen na naše odločitve v lanskem letu, da smo zelo zaostрили zadeve vezane z odlagališči odpadkov, vezano tudi na vsa kurišča zunaj in globe, ki so s tem povezane. Želel pa bi si, da bi na tem individualnih kuriščih naredimo kaj več. Danes imamo cel kup alternativnih energentov in mislim, da danes ni več izgovorov in tudi vzpodbud za uporabo raznih peči in tako naprej. Ni izgovora več, da se na tem področju ne bi več naredilo. Zdaj pa, da se vrnem na ta program varstva okolja. Mi smo pravzaprav vsi prejeli kar nekaj pripomb s strani člana, ki je v odboru za okolje in prostor. Nekako so bile pripombe razvidne iz tega, da je v načrtu o izvedljivih aktivnostih in potrebnih virih za te aktivnosti je premalo napisano. Jaz mislim, da se da do drugega branja kaj več o tem na tem področju zapisati, da bodo zadeve merljive kar smo že danes slišali. Ker če ciljev nimamo merljivih, si bomo zelo težko postavili neke etapne roke in dosegli ta končni cilj, ki si ga želimo. Tudi jaz bi rad poudaril področje pozidanih zemljišč. Danes je gospod Auer sicer že opozoril na eno anomalijo iz zapisanega. Tukaj bo res treba popraviti, ker na strani 84 je zapisano, da naj bi bila zmanjšana neto letna rast pozidanih zemljišč do 25% do leta 2030. Potem pa na strani 90 pravzaprav zasledimo, da se predvideva 25% manj pozidave do leta 2030. In ne letno zmanjšanje kot v prvem odstavku. Tukaj je nekaj kontradikcij in menim, da dokument je precej resen, da bi si lahko privoščili takšne kontradikcije, vsebinske kontradikcije v samem dokumentu. Vse te študije se da prevetriti do drugega branja. Sem prepričan, da bomo na koncu zadovoljni, če boste te popravke ki ste jih danes slišali vključili pri naslednji pripravi dokumenta. Zdaj rad bi pa še na koncu samo nekaj povedal o gozdnih površinah v MOM. Župan se bo strnjel, da je to v našem strateškem interesu da ima MOM čim več zdravih površin pa da so te gozdne površine v pretežni lasti MOM. Glede na to, da je to zelo potreben atribut mesta Maribor. Kot vemo, je pa kar nekaj zasebne lastine na področju gozdov. Na primer Stražunski gozd, ne vem nimam informacije ali je v celotni zasebni lasti, vem pa da je velik delež v zasebni lasti. In kot vemo, vsepovsod kjer je zasebna lastnina je neka uporaba omejena – prebivalcem, občanom, itd. Tega si zagotovo ne želimo, želimo si deliti naš naravni prostor. In jaz mogoče tu pogrešam neko, ne bom rekel kratkoročno, ampak vsaj dolgoročno vizijo ali pa dolgoročni cilj da bi si MOM zastavila kot cilj da se najdejo neka nadomestna zemljišča za te zasebne lastnike in da preidejo te gozdne površine v last MOM. Jaz mislim da bi se dalo, če govorimo o nekem desetletju ali dveh do tega cilja priti. Da bomo lahko te gozdne površine uporabljali za naš namen. Hvala lepa za besedo.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Zrak (kurjenje v MKN, alternativni energenti, ozaveščanje, nadzor)

Lesna biomasa se uradno obravnava kot energetska čist oziroma brezogljichen energent, čeprav vemo, da ta trditev v popolnosti ne drži. Čist je le, če so izpolnjeni določeni pogoji, med drugim pravi način kurjenja in ustrezna kurilna naprava. V zadnjih letih se zaradi vedno večje dostopnosti tega energenta, ki ga je v naši državi relativno veliko, uporaba lesne biomase povečuje, prav tako tudi zaradi nizke cene z ozirom na druge energente.

Povečuje pa se tudi problematika nepravilnega kurjenja in uporabe zastarelih in neustreznih kurilnih naprav, še bolj pa kurjenje neustreznih »energentov«, ki praviloma sploh ne spadajo v peč. V MOM se tega problema zavedamo in pristopamo s skrajno resnostjo, vendar gre tu za globlji problem razmišljanja prebivalstva, da je mogoče skuriti prav vse kar gori, tudi odpadke.

Vsako leto znova opozarjamo občane o pravilnem načinu kurjenja in potrebnosti zamenjave kurilnih naprav v kolikor so stare, neučinkovite in dotrajane, osveščamo v smislu možnosti pridobivanja subvencij EKO sklada za zamenjavo, kljub temu pa so zadeve še vedno pereče. V Odloku o načrtu za kakovost zraka je med ukrepi tudi državni ukrep demonstracijskega centra, kjer bi se praktično (na terenu) prikazoval pravilen način kurjenja, ki pa ga v vseh teh letih žal država še ni realizirala.

MOM torej redno osvešča občane o pomembnosti teh dveh elementov: pravilno kurjenje in ustreznost kurilne naprave (energetska učinkovitost, vzdrževanje, redni pregledi naprave). Izdajamo članke na spletu, izvajamo predavanja in delavnice, za tiste, ki interneta nimajo smo po MČ in KS razdelili zloženke s to tematiko. Ker ugotavljamo, da je državni nadzor, ki je pristojen za to področje neučinkovit (veliko časa preteče, preden pride prijava občana ali lokalne skupnosti na vrsto obravnave po prioritetah inšpekcije), bomo intenzivirali komunikacijo z inšpektoratom in dimnikarskimi službami glede te problematike. Skupaj z njimi bomo skušali določiti skupen način (protokol) ukrepanja v primeru morebitnih kršitev (v OPVO je zajet ukrep). Nepravilnosti je pri sedanji zakonodaji izredno težko dokazovati, kljub temu, da inšpekcija nadzore izvaja. Prav tako je mogoče izigravati zakon o dimnikarski službi, ki le-to obravnava kot tržno dejavnost.

V Mariboru imamo po evidenci iz Evidima, ki smo jo za letošnje leto s strani MOP-a le s težavo pridobili (ne pa tudi dostopa do aplikacije!) 7.600 kurilnih naprav na lesno biomaso, od katerih jih je gotovo že veliko dotrajanih in potrebnih zamenjave. Podatki o kurilnih napravah so dostopni na naši spletni strani [Zrak - Maribor.si](http://Zrak-Maribor.si).

Prav z namenom pospeševanja zamenjave osveščamo tudi v smeri subvencij EKO sklada za zamenjavo kurilnih naprav in sodelujemo z energetske svetovalno pisarno Ensvet.

V MOM se zavedamo problematike kurjenja v MKN in skušamo najti rešitve v smislu spreminjanja navad in miselnosti občanov glede kurjenja. Ta problematika pa vendarle posega tudi v področje državne zakonodaje, kar občine velikokrat opozarjamo na posvetovanjih, delavnicah, okroglih mizah z MOP. Z enakimi problemi se namreč srečujejo tudi druge občine po državi. Seveda, bomo naša prizadevanje tozadevno v bodoče še okrepili.

Pozidanost zemljišč (letna rast, str. 84)

Odgovor oz. pojasnila so zajeta v točki 3.4 tega dokumenta.

Gozdne površine v MOM

V MOM imamo več kot 600 ha mestnih gozdov oz. gozdov s posebnim namenom (GPN), kamor spada tudi Stražun (lastništvo: cca 85 % je v zasebni lasti, cca 8 % v državni in 7% v lasti MOM). GPN so določeni s trenutno veljavnim Odlokom o območju v katerem se razglašajo gozdovi s posebnim namenom in njihovi zaščiti (MUV, št. 8/1983). Ker je v obdobju od sprejema odloka preteklo veliko časa in je prišlo do sprememb v družbeni ureditvi, pravnih podlagah in v novih izzivih mesta, je nujna priprava novega Odloka o razglasitvi gozdov s posebnim namenom v MOM. V letu 2020 je MOM že pristopila k pripravi omenjenega odloka, na podlagi le tega pa bo v prihodnje uredila tudi režim gospodarjenja z gozdovi (upravljanje), izbrala izvajalca tega režima ter poskrbela za ureditve in opremo v gozdovih (za rekreacijo, počitek, igro, izobraževanje, ipd.).

Po sprejemu novega odloka in vzpostavitvi režima upravljanja z GPN je prav gotovo dolgoročni cilji MOM usmeritev aktivnosti v ohranjanje ekološke stabilnosti teh gozdov, širjenje območij z zasajevanjem, kjer je to mogoče, učinkovito upravljanje z gozdom ter ureditev, ki bo omogočala uresničevanje vseh njihovih funkcij. Prav tako so v načrtu odkupi gozdov z namenom zagotavljanja večje lastniške strukture na strani MOM.

3.9. Željko MILOVANOVIČ - Lista kolesarjev in pešcev

Hvala lepa za besedo, bom poizkušal biti kratek. Zelo sem vesel, da imamo danes ta dokument na mizi. Ne glede na to, da je v njem se nekaj pomanjkljivosti na katere opozarjajo kolegice in kolegi. Se mi zdi da gospa Slana skupaj z sodelavkami in pa širšo ekipo vedno znova dokazuje, da gre za neko službo ki spada med tiste strokovne službe MOM, ki vlivajo največ zaupanja in optimizma. Zdaj poleg tega bi pa nekako rad povprašal še glede dveh zadev. In sicer prvo je participativnost, ki jo sam dokument izpostavlja ki jo je izpostavila tudi v svoji predstavitvi gospa Slana. Malo sprašujem sedaj to participativnost in vključevanje zainteresirane in pa širše javnosti. Zanima me, koliko občanov se je vključilo v pripravo tega dokumenta z nekimi predlogi? Ne mislim sedaj samo preko ankete. Koliko mladih se je vključilo, glede na to da so mladi glasniki nekih zelenih sprememb in ukrepov? In verjetno ena izmed najbolj zainteresiranih javnosti. In pa koliko sredstev je vložila MOM na sploh v promocijo te možnosti za vključevanje pri nastajanju tega dokumenta? Glede na to, da moram priznati, da nekdo ki je zainteresiran za ta področja, ne vem, zagotovo ni zaradi moje ignorance ampak informacija o javni razpravi o pripravi tega dokumenta ni prišla do mene. In še ena zadeva, ki se mi zdi je pa dosti specifična. V samem dokumentu, ampak jo sam spremljam že nekaj časa oz. spadam med tiste ki se nekako potegujemo za to in sicer na strani 41 je opredeljena zelena pisarna oz. vzpostavitev zelene pisarne oz. nekega centralnega organa znotraj mestne uprave, ki bi se celostno ukvarjal z zelenimi vsebinami. To je nek ukrep, ki je bil že opredeljen v Trajnost urbani strategiji, sedaj pa sem opazil da se vzpostavitev te Zelene pisarne obeta celo v letu 2021 ali v letu 2022. in sedaj glede na to, da ni opredeljenih nobenih sredstev in da tudi v proračunu mislim da nimamo opredeljenih finančnih sredstev za vzpostavitev Zelene pisarne bi prosil gospo Slano, če lahko poda malce več informaciji o tem kako in kdaj se bo vzpostavila ta Zelena pisarna. Hvala.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Participativnost pri nastajanju dokumenta

Dokument je bil med samo pripravo dobro participativno usmerjen. Najprej sta bili pripravljene spletni anketi, ki sta naslavljali splošno in strokovno javnost. Cilj anket je bil pridobiti podatke o mnenju občanov in strokovnih organizacij o okoljskih problematikah v mestu in jim dati možnost, da za konkretne probleme predlagajo možne rešitve.

Anketo za splošno javnost, ki je zajela najširšo možno publiko, smo objavili na spletni strani MOM in posebni okoljski spletni strani Skupne službe varstva okolja. Pred iztekom smo javnost ponovno pozvali k sodelovanju. Čas trajanja je bil zastavljen na 30 dni. V anketi je skupno sodelovalo 191 občanov različnih starostnih skupin. Prerez po starostnih skupinah je razviden iz grafičnega prikaza, ki je v OPVO zajet v točki 4.1. na str. 16.

V anketi, namenjeni strokovni javnosti, je sodelovalo skupno 35 strokovnih deležnikov. V precej podobnih deležih (okoli 20%) smo zabeležili sodelovanje podjetij, nevladnih organizacij, lokalne skupnosti in javnih gospodarskih služb. V manjšem deležu pa tudi sodelovanje izobraževalnih institucij (cca 6%).

V naslednji fazi je vključevanje deležnikov potekalo v obliki intervjujev z zainteresiranimi predstavniki strokovnih organizacij oziroma posamezniki. Približno 30 intervjujev je potekalo večinoma digitalno.

V fazi osnutka dokumenta je OPVO bil 30 dni javno objavljen. O tem smo seznanili širšo javnost preko spletnih strani. Na podlagi pripomb in predlogov dopolnitev, ki smo jih prejeli s strani strokovne organizacije, posameznikov, IMZ, NVO in predstavnika MS MOM, smo pripravili nekatere vsebinske dopolnitve.

Cel čas nastajanja dokumenta smo v rubriko, ki smo jo posebej kreirali na začetni okoljski spletni strani, objavljali novice o procesu nastajanja OPVO. V dodatno promocijo, povezano z nastajanjem dokumenta, pa nismo vlagali finančnih sredstev.

Kar zadeva vključevanje mladih skozi zgoraj opisan postopek pojasnjujemo, da so vsekakor imeli možnost sodelovanja pri kreiranju dokumenta. Želeli pa bi hkrati tudi poudariti, da MOM tudi drugače mlade nenehno in zelo uspešno vključuje v sokreiranje pozitivnih okoljskih vsebin v mestu. Nenazadnje je tudi participativni proračun, ki ga je občina prvič izvedla v lanskem letu, nagovoril mlade od + 15 let in jim dal možnost podajanja predlogov tudi za okoljevarstvene projekte. Mlade pogosto vključujemo tekom leta v posamezne konkretne aktivnosti in veseli smo njihove zares aktivna participacije, tako preko društev kot tudi preko izobraževalnih ustanov (pomoč pri naravovarstvenih akcijah, pomoč pri odstranjevanju tujerodnih invazivnih drevesnih vrst, ustvarjanja izdelkov iz lesa teh vrst, izvajanje učnih delavnic v naravi za najmlajše, ipd.). Mladi so neposredno vključeni v izvajanje okoljskih projektov in idej tudi preko javnih razpisov občine, ki jih izvajamo v Skupni službi varstva okolja, prav tako pa tudi preko razpisa Urada za kulturo in mladino, kjer se dodatno nagovarja mlade k idejam na področju urejanja okolja in varstva narave. Eden takih primerov je tudi t.i. program Banka idej, ki ga izvaja MKC Maribor in v sklopu katerega se lahko prijavimo mladi od 15. do 29. leta starosti s projektnimi idejami, ki bodo izkazale trajnostne učinke na družbo oziroma inovativno predrugačili obstoječe prostore in urbane elemente mesta ali jih na novo ustvarili.

Morda je ta segment sodelovanja v OPVO le premalo poudarjen, zato se bo ustrezno dopolnila vsebina v točki 3.3 pri poglavju 9 »Horizontalna integracija in izvajanje programa«, ki obravnava partnerski pristop.

Zelena pisarna

Vzpostavitev t.i. »Zelene pisarne«, kot eno izmed oblik organiziranosti dela znotraj MU MOM posebej za vse »zelene« vsebine je, kljub temu, da jo je predlagala že Trajnostna urbana strategija pred leti, še vedno aktualna. Pomeni predlog po centralizirani organiziranosti, ki bi lahko prinesla večjo učinkovitost dela in povezanost tako sodelavcev kot vsebin. Ta predlog bo še predmet razmisleka, saj je dandanes učinkovitost dela mogoče doseči na več načinov (tudi skozi dobro organizirano projektno delo), prav tako je prihodnja najbolj optimalna rešitev s tem v zvezi v veliki odvisnosti od izzivov, ki so pred nami. Ti pa včasih zahtevajo veliko prilagajanja, hitre reakcije in vedno drugačno povezovanje znanj ter sposobnosti posameznih sodelavcev. Zagotovo je tudi kombinacija (nekaj centralizirano, nekaj fleksibilno) lahko primerna.

3.10. Primož JUHART - Lista za pravičnost in razvoj

Da se ne ponavljam z določenimi sogovorci pred mano bom poizkušal biti res kratek. Torej nekdo je omenil merljivost ciljev. To bi mogoče znal biti problem. Sprašujem se kako bo realizacija in merljivost z kriteriji oziroma kako je v planu v tem dokumentu. Nekdo je to že omenil. Drugič. Strinjam se s stališčem naše svetniške skupine pa z določenimi pomisleki, predvsem ki jih je podal gospod Žmavc. Zelo močno se strinjam s stališči. In pa naslednjo imam potem vprašanje do drugega branja. V tej smeri so nekateri že debatirali. Koliko je dejansko nastanek tega dokumenta stal? Torej, koliko je to stalo? In kdo ta dokument financira? Predvidevam da proračun MOM ali so neka sredstva? To bi bilo na kratko, pa bi prosil v skladu z 91. členom poslovnika do drugega branja pač odgovor. Hvala.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Merljivost ciljev

To pojasnilo je že zajeto v točki 3.7 tega dokumenta.

Stroški izdelave OPVO

To pojasnilo je že zajeto v točki 3.2 tega dokumenta.

3.11. Vladimir ŠEGA – Levica

Ja pozdravljeni. Ta dokument v končni fazi je potrebno še kar pohvaliti. Jaz bi ga zastavil bistveno bolj ambiciozno, kot je zastavljen. Ampak glede na to, da se stvari zelo hitro spreminjajo predvidevam da bomo ta dokument tako ali tako čez kaki dve leti mogli revidirati. Motijo me pa tiste zgodbe, ki so nekako tudi na nacionalni ravni splošne, torej naštevanje nekih procentov energetske učinkovitosti, povečanje energije ampak to je bolj ali manj nacionalna zgodba. Glede na to, da je politika naredila nekaj s sodelovanjem z Inštitutom Jožef Štefan in je takšen zmazek, da se ga lahko vsi ki se kolikor toliko spoznamo na energetiko sramujemo. Ne bi bil kritičen do te mariborske skupine, ki je naredila kar dober izdelek. Bi pa omenil eno drugo zadevo, ki morda ne sodi ravno tukaj zraven, ampak je vseeno dobro da se svetniki tega zavedamo. V Mariboru imamo pet energetskih firm, ki med sabo skoraj ne sodelujejo. In nimamo nekakšnega inovitega energetskega programa Maribora – strokovnega, na energetski bazi. Zavedati se je potrebno da, pravzaprav vsa umazanija je posledica izrabe energije. To pomeni, da je energetika tista, ki je ključna. Ne govorim o elektro energetiki, na splošno o energetiki, ki je ključna tako za izpuste TGP, kot za % OV in podobne zadeve. In te zadeve bi v Mariboru morali malo strateško skupno delovati, ne pa da dejansko vse te družbe delajo vsaka zase. In še drugo ne pozabimo. V Mariboru imamo družbo, ki proizvede 88% vse OV-e v Sloveniji. Ta ista družba je financirala sedaj 12 let najbolj umazan projekt v celi Sloveniji, veste katerega mislim. In namesto, da bi financirala obnovljive vire, namesto da bi izrabila enormno znanje ki obstaja v tej družbi. In enormen finančni potencial, ki obstaja v tej družbi. Bo sedaj še naslednjih 10 let financirala rušenje tega istega zlatega dimnika, ki ga je sedaj 10 let financirala. In tu mislim, da bi se mesto Maribor moralo tudi malo upreti tej državni politiki izčrpavanja Dravskih elektrarn. In tukaj v Mariboru nihče v Sloveniji nima takšnih možnosti vplivati na pozitivno energetske zgodbo v Sloveniji, kot jo imajo energetske družbe v Mariboru. Mislim, da bi Mariborčani morali biti ponosni in mislim, da bi morali zahtevati tisto kar pripada Mariborski stroki in finančnemu potencialu, ki nastaja na tem/ v teh krajih. Tega bo sedaj v 20, 23 letih odkar smo zgradili TEŠ in kar ga bomo podrli, nekje 2,5 milijardi vsega skupaj. Sedaj pa si lahko vsak za sebe izračuna, kaj bi lahko za to zgradili dobrega in ne samo za Maribor, ampak za celotno Slovenijo. Toliko iz moje strani, hvala.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Enovit energetski program, sodelovanje energetskih podjetij

Mesto Maribor ima enovit energetski program, to je sprejet Lokalno energetski koncept MOM (LEK), ki ga je pripravila agencija Energap in ga je sprejel MS MOM. V tem trenutku je v zaključni fazi priprave novi Lokalni energetsko podnebni koncept MOM (LEPK). Usklajevanje vsebine tega strateškega dokumenta poteka na strokovni ravni na t.i. Regijskem svetu za energetske področje pri Štajerski gospodarski zbornici, zato verjamemo, da v tem sektorju poteka sodelovanje in povezovanje zainteresiranih podjetij in institucij tudi na lokalnem nivoju.

3.12. Jožef ŠKOF - Lista Franca Kanglerja - Nova ljudska stranka Slovenije

Gospod župan hvala za besedo. Bom se potrudil, da bom čim krajši in jednat. Kaj se tiče, gospod Memon je omenil kurilne naprave. Prvo, kar smo desetletja je trajala ta agonija, da smo mi ta zakon o dimnikarski službi spravili vsaj delno v red. Ne morete verjeti, da po zadnjih podatkih, ki smo jih pridobili in smo poslali sedaj gospodu Bizjaku neke predloge, da so se požari kar za polovico zmanjšali. To je nekaj zelo zanimivega. Kar se pa tiče, da se vse kuri, tudi plastika in vse skupaj – pravijo da bo to inšpekcija. Veste oni ko to zakuri, preden pride inšpektor to vse skupaj zagori. Vse je odvisno od samega človeka, od njegove zavesti da si sam dela škodo. In ko bodo ti ljudje pri sebi pospravili, se bo situacija sama popravila. Tako, da je potrebno ljudi samo izobraževati. Drugo, kar bi rad je in me je gospa Slana vzpodbudila ko je omenila zeleno okolje. Veselim se župan 7. aprila da pridete v Malečnik na obisk da vam bomo nekatere stvari predstavili. In da bomo neke rešitve tudi našli. Tako da sodelovanje pa moram reči je kar vzorno. Kaj se tiče, ko sem omenil zeleno okolje. Ko pridete vi iz Malečniškega mostu pa pogledate desno je katastrofalno stanje kar se tiče zelenega okolja. Tam so lastniki Avstrijci, ki se imenujejo Koonig in morem reči da kmetijska inšpekcija je in je sedaj vse skupaj v teku. In je tisto zemljišče vse skupaj tako zanemarjeno, da je prava sramota ko se vozijo ti kolesarji. V lanskem letu je bilo teh turistov ogromno. In ko to gledajo, mislim da nam to ni v ponos. Potem pa imamo celotno obrežino Drave tako hudo zanemarjeno, da je to nekaj neverjetnega. Mogoče bo pri tej novi kolesarki ki je v planu, verjetno tudi mogoče popravljeno. Tako da v tem sklopu bi rad, da se nekaj premakne. Potem bi postavil vprašanje, če se vozite v Brezje, v križišču pri Klampferju potem ko zavijete desno proti Teznu, je v tistem križišču poleti če ne izklopite zunanjšega zraka v avtu, tako hudo zasmrdi, da je potrebno okno odpreti da pridete do pravega zraka. Zakaj tam tiste kanalizacije tako hudo smrdijo se tudi krajani sprašujejo. Potem pa še imamo problem – kdaj se misli kanalizacija Brezje-Dogoše – Zrkovci in kdaj je to v pripravi? Potem pa imamo še največji problem, ki mislim tako kot ste župan obljubili da pri obisku vlade v MOM, da je na prvi točki rešitev odlagališče nevarnih odpadkov. Tudi bi lahko povedal še na veliko in upam da se bo tukaj nekaj premaknilo. Ker se na tem področju nekako zelo sprenevedamo. Pri zadnjem obisku je minister obljubil celo elektrarno, pa ne bom dalje razlagal ker je prevelika tema. Jaz upam, da bomo našli rešitev. Hvala za besedo.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Kurjenje v MKN, dimnikarski nadzori

Deloma je pojasnilo podano že v točki 3.8 tega dokumenta. Dodajamo pa še naslednje:

Pregled kurilne naprave dimnikar napove vnaprej (seveda lahko uporabnik v tem času poskrbi, da je ob pregledu vse v redu). Uporabnik se lahko tudi izgovori, da je pregled izvedel že pri drugi dimnikarski službi in se s tem izogne pregledu. Ne vemo pa, kako je z možnostjo preverjanja pregleda v državni evidenci Evidim, ker zanjo nismo mogli dobiti dostopa (kljub naši prošnji). Po pogovoru s predstavniki dimnikarjev bo zagotovo potrebno na nacionalnem nivoju to evidenco še izboljšati in nadgraditi.

V kolikor dimnikar ob pregledu ugotovi očitne kršitve, lahko poda prijavo na inšpektorat, ki ukrepa po svojih pristojnostih in prioriteti nadzorov in se prav tako napove (skupaj z dimnikarjem) na inšpekcijski pregled. Ob takih napovedih je praktično nemogoče najti kršitve, saj je možnosti za vzpostavitev ustreznega stanja več kot dovolj. Nenapovedano pa inšpektor k uporabniku nima vstopa, prav tako je na licu mesta nemogoče preveriti kaj se vali iz dimnika. Če bi želeli več dimnikarskih pregledov jih mora nekdo naročiti in seveda tudi poravnati stroške. Samoiniciativno jih dimnikarji »na trgu« gotovo ne bodo izvajali.

Zato so ukrepi, ki jih izvaja MOM usmerjeni prvenstveno v osveščanje občanov, saj drugih vzvodov kot lokalna skupnost zaenkrat nimamo.

Obrežje Drave (zanemarjeno na zasebnih zemljiščih, neurejena brežina)

Težavo, ki jo vse pogosteje zaznavamo tudi na MOM, je urejenost zasebnih zemljišč, na katere pa lokalna skupnost ne more posegati. Do sedaj ni bilo ustrezne pravne podlage za urejanje tega problema, po Zakonu o urejanju prostora (ZUreP) pa imajo občine po 120. členu možnost sprejeti občinski Odlok o urejanju podobe naselij in krajine, katerega namen je ravno celostno urejanje rabe na javnih in zasebnih površinah. O tem več v točki 3.3. tega dokumenta. Zaenkrat pa ostaja reševanje konkretnih tovrstnih problemov na nivoju komunikacije z lastnikom ali pa s prijavo ustreznih inšpekcijskih služb.

Za samo urejenost in redno vzdrževanje same brežine reke Drave skrbi Direkcija RS za vode (DRSV) preko koncesionarjev (državna pristojnost). Glavna skrb pri tem je zavzemanje za ohranjanje obrežne avtohtone zaseditve, ki ne ovira pretočnosti struge. Stara struga reke Drave namreč sodi v območje Natura 2000, zato je na tem območju prioriteta vzdrževanje čim bolj naravnega stanja, da se ohranja biotska raznovrstnost (včasih se komu na videz zdi, da gre za neurejenost območja). Zagotovo se zgodi, kljub vzdrževalnim delom, da se tekom leta na brežini najdejo odvrženi različni odpadki, za katere pa je edini krivec človek sam oz. nizka stopnja ozaveščenosti ljudi. Na tem segmentu pa bomo morali kot celotna družba še veliko narediti.

Nekdanje odlagališče nevarnih odpadkov Metava

Kar zadeva nekdanje odlagališče nevarnih odpadkov Metava je že pred leti bila sprejeta zaveza države, da takoj po zaprtju pristopi k njegovi sanaciji. Za nosilca projekta sanacije odlagališča je bil določen MOP. Načrtovano je bilo, da bi se projekt sanacije financiral delno iz državne proračunske postavke »Stara bremena«, delno iz kohezijskega sklada. Vendar so vse aktivnosti na tej točki zastale. MOM vseskozi opozarja pristojne na MOP na nujnost pristopa k sanaciji, prav tako se jim večkrat pokaže sama lokacija ob priložnosti njihovih delovnih obiskov. Vsebinsko s tem v zvezi je zajeta v točki 3.3.2 pri poglavju 7 o trajnostni rabi prostora, prav tako je zapisan ukrep v smislu intenziviranja aktivnosti s tem v zvezi.

V Nacionalnem programu varstva okolja (2020) država vliva nekaj optimizma na področju sanacij v preteklosti čezmerno onesnaženih območjih. Priznavajo, da doslej ni bil narejen celostni načrt dolgoročne sanacije teh območjih, niti za to ni bilo zagotovljenih nobenih finančnih sredstev. V obdobju do 2030 obljublajo, da bodo najprej vzpostavili ustrezno evidenco teh območjih, pripravili metodologijo, izdelali posamezne programe sanacij, zatem sledijo konkretni projekti.

Dodatna vprašanja so postavili:

3.13. Mag. Stojan AUER – LPR

Jaz sem vesel, da sem danes slišal tako kot tudi vsi ostali mestni svetniki. To kar sem govoril, to kar smo v LPR opozarjali, ne na zadnje pri sprejemanju DIP-a sežigalnice. Takrat sem v imenu LPR povedal, da je edina možnost ki bi še bila sprejemljiva v perspektivi Evrope postaviti sežigalnico na degradiranem območju. Torej, tam kjer te odpadki so že vrsto let v globinah in jih ni možno drugače reciklirati oz. obdelati. In s tem trajno rešiti okoljevarstven problem. Zato sprašujem- torej, to kar govorimo ves čas. Slišali smo, gospod Žurman je rekel dobesedno citiram sedaj: »Evropa v perspektivi ne vidi sežigalnice in jih bo še dodatno obdavčila.« Točno

to je dejstvo, o katerem jaz ves čas govorim in opozarjam. Kupon CO2 danes stane že 40€, to pomeni da bo HSE oz. s TEŠ-om vred drugo leto globokih _____. Ali gospod Žurman ali je sploh v perspektivi Evrope sežigalnica še mogoča ali ne?

Odgovor pripravljavca OPVO:

Odgovori oz. pojasnila so deloma že zajeta v točki 1 tega dokumenta. Tukaj dodajamo še dodatna pojasnila in sicer:

1. EU je termične obdelave odpadkov izključila iz seznama obravnavanih gospodarskih dejavnosti v t.i. Uredbi o taksonomiji¹, kjer Unija opredeljuje naložbe za trajnostno financiranje, ki lahko bistveno prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in ki ne škodujejo drugim okoljskim ciljem, kot je prehod na krožno gospodarstvo, preprečevanja nastajanja odpadkov in recikliranja.
2. Evropska komisija ne problematizira waste-to-energy objektov iz vidika njihovih direktnih okoljskih vplivov², ampak iz vidika indirektnih vplivov na doseganje ciljev krožnega gospodarstva in zaradi problematike zagotavljanja njihove vzdržnosti tekom celotne življenjske dobe³, kar kliče po konsideraciji drugih potencialnih nereciklabilnih odpadkov kot vhodnih surovin v tovrstne objekte.
3. Iz razloga iz prejšnje alineje sta Evropska komisija in Evropski parlament v letu 2020 zavzela negativno stališče do t.i. waste-to-energy objektov. Primeroma: (i) 16.09.2020 je Evropski parlament eksplicitno izločil sežigalnice iz "Sklada za pravični prehod" (i.e. Just Transition Fund), ki je del Evropskega zelenega dogovora. (ii) E.g., oktobra 2019 je EIB izstopila iz financiranja sežigalnice Vinče v Srbiji na podlagi mnenja Evropske komisije, ki je ugotovila, da bo sežigalnica Srbiji preprečila doseganje okoljskih ciljev glede recikliranja in krožnega gospodarstva v okviru procesa pristopa Srbije k EU.
4. Stališča Komisije in splošna znanstvena domneva, temelječa na razvijajočih se BAT-ih za ločevanje in recikliranje MKO, vodijo do zaključka, da bo odpadkovnih frakcij iz MKO, ki jih ne bo moč snovno predelati skladno s hierarhijo ravnanja z odpadki, zmeraj manj in bi lahko ogrozili operativno in finančno vzdržnost vseh waste-to-energy objektov v Evropi, katerih amortizacijske dobe so relativno dolge⁴.

¹ Regulation (EU) 2020/852

² European Commission, *Being wise with waste: the EU's approach to waste management*: This legislation helps ensure that the environmental costs of waste incineration are minimised while the benefits are maximised. The legislation sets limit values for emissions from plants and requires these to be monitored. It also requires the recovery of any heat generated, as far as possible, and sets thresholds for the energy efficiency of municipal waste incinerators.

³ glej *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social committee and the Committee of the Regions: The role of waste-to-energy in the circular economy*: »Conversely, the role of waste incineration – currently, the predominant waste-to-energy option - needs to be redefined to ensure that increases in recycling and reuse are not hampered and that overcapacities for residual waste treatment are averted. /.../ When planning future investments on waste-to-energy capacity, it is essential that Member States take into consideration the risk of stranded assets. When assessing national waste management plans and monitoring progress towards the EU recycling targets, the Commission will continue to provide guidance on ensuring that waste-to-energy capacity planning is consistent with, and supportive of, the waste hierarchy and that it takes into account the potential of new and emerging waste treatment and recycling technologies.

⁴ Še posebej: »Waste-to-energy processes can play a role in the transition to a circular economy provided that the EU waste hierarchy is used as a guiding principle and that choices made do not prevent higher levels of prevention, reuse and recycling. This is essential in order to ensure the full potential of a circular economy, both environmentally and economically and to reinforce the European leadership in green technology. Moreover, it is only by respecting the waste hierarchy that waste-to-energy can maximise the circular economy's contribution to decarbonisation, in line with the Energy Union Strategy and the Paris agreement.

5. *Evropa ima vsaj 500.000 neaktivnih odlagališč⁵, ki so po navadi polna mešanih komunalnih odpadkov. Da bi se izognili prihodnjim okoljskim in zdravstvenim težavam, bodo številna od teh odlagališč kmalu zahtevala sanacijske ukrepe. Ta situacija ponuja zanimivo priložnost za kombinirano strategijo ekstrakcijo snovno-energetskih virov in remediacije trenutno degradiranega prostora, ki je najbolj omejen vir.*
6. *Republika Slovenija, Ministrstvo za okolje in prostor, je dne 16.09.2020 v javno obravnavo predložilo Uredbo o opravljanju obvezne državne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov. Ureditev, ki jo predlaga predmetna uredba, zaenkrat še ni bila sprejeta s strani Vlade RS.*

3.14. Željko MILOVANOVIČ – Lista kolesarjev in pešcev

Ni bil nepravilen odgovor, ampak mislim da sploh ni bilo odgovorov. Tako da lahko ponovim vprašanje ampak sem tudi že gospe Slana napisal v klepetalnik.

Odgovor pripravljavca OPVO:

Odgovori oz. pojasnila so zajeta v točki 3.9 tega dokumenta.

Odgovore in pojasnila pripravili:

Pripravljavci OPVO MOM 2030

Priloge k pojasnilom in odgovorom:

1. Evalvacija občinskega programa varstva okolja za Maribor za obdobje 2008-2013
2. OPVO MOM 2030 – Tabela – Časovnica ukrepov po letih
3. OPVO MOM 2030 – Tabela – Vrednotenje ukrepov po letih

Zbir bistvenih dopolnitev dokumenta OPVO MOM 2030, kot izhaja iz zgornjih pojasnil:

1. Poglavje »Podnebne spremembe«:
 - Točka 3.1.1, zmanjšanje izpustov TGP
 - Točka 3.1.2, sektorski cilji, LEPA
 - Točka 3.1.3, trajnostna mobilnost
 - Točka 3.1.6, odpadki
2. Poglavje »Ohranjanje naravnega okolja in skrb za biotsko raznovrstnost«:
3. Poglavje »Zagotavljanje kakovosti tal«:
4. Poglavje »Vode«
 - Točka 5, ukrep U.4.3.2 - prioritete pri rekonstrukciji kanalizacije
5. Poglavje »Zagotavljanje kakovosti zraka«:
6. Poglavje »Krožno gospodarjenje«:
 - Točka 3.2, ravnanje z odpadki, sežigalnica
7. Poglavje »Regenerativno prostorsko načrtovanje in trajnostna raba prostora«:
8. Poglavje »Varstvo pred drugimi okoljskimi tveganji«:
9. Poglavje »Horizontalna integracija in izvajanje programa«
 - Točka 3.3, sodelovanje z mladimi
 - Točka 3.4, vključevanje javnosti

⁵ <https://eurelco.org/infographic/>